

Jaarverslag 2014

Voorwoord Jaarverslag 2014.

2014 was het jaar van de transitie in het sociale domein. Dat wil zeggen dat eerdere wet- en regelgeving op het gebied van Wmo, Jeugd en Werk ingrijpend gewijzigd is. Twee belangrijke pijlers stonden/staan daarbij centraal:

- Voor 2015 waren dit vooral rijkstaken, vanaf 2015 is de gemeente verantwoordelijk en moeten dus ook deze taken organiseren. De aanname is dat gemeenten dichter bij de burger staan en dus meer kunnen aansluiten bij de wensen en behoeften binnen hun gemeenten.
- Voor 2015 was het aanbod georganiseerd vanuit het mensbeeld dat zorg- hulpvragers onzelfstandig waren om hun eigen wensen, met behulp van hun netwerk te regelen. Vanaf 2015 is zelfredzaamheid van de hulp -/ zorgvrager het uitgangspunt. Eerst in de eigen omgeving, dan met vrijwillige hulp en pas als dat niet gaat de professionals betrekken.

Afgelopen jaar heeft vooral in het teken gestaan van meedenken en meepraten over het nieuwe Wmo- beleid. En dat was- en is nog steeds- een enorme klus. Omdat alles met elkaar verband houdt vroeg deze transitie van de Wmo-adviseurs dat zij zich inlazen in een groot scala aan onderwerpen. Dat daarbij het rijk of de gemeente soms erg laat was met het aanleveren van de benodigde informatie leidde tot een hoge werkdruk en soms zelfs irritatie.

Vanuit die steeds bredere kennis is onderzocht, gewikt en gewogen en zijn soms tijdens heftige gesprekken- inzichten gedeeld. Waar de Wmo-adviesraad adviseert over nieuw en gewijzigd beleid zijn belangenvertegenwoordigers meer toegerust op advisering van het beleid naar de praktijk.

Samen hebben we in totaal 8 adviezen met daarin 93 (!) deeladviezen verstrekt bij de besluitvorming inzake het beleidsplan Sociaal Domein 2015 en de Verordening Wmo 2015 in oktober 2014.

Voor de volledigheid - en als naslagmogelijkheid - zijn alle adviezen in dit jaarverslag integraal opgenomen; ze zijn in deze vorm uiteindelijk het belangrijkste resultaat van onze kernopdracht !

En juist dit aantal maakte ons als WMO adviesraad er van bewust dat de gemeente nog helemaal niet zo aansluit bij de wensen en behoeften van hun burgers. In ieder geval is er nog winst te behalen in de werkvormen van de gemeente Etten-Leur daar waar de burger centraal staat bij beleidsontwikkeling. En wij menen dat adviesraden daarmee ook hun langste tijd gehad hebben. Want zijn wij nu echt als beste geoutilleerd om gedegen adviezen te verstrekken? Onze adviserende leden hebben in ieder geval hun uiterste best gedaan, er veel vrijwilligersuren in gestoken en hun zomervakantie voor opgeofferd. Zij hebben veel bijeenkomsten bijgewoond, adviezen meegelezen en (her-)schreven. En zijn met elkaar en hun achterban in gesprek geweest.

Al met al was 2014 een buitengewoon druk en bewogen jaar en wij weten dat ook in 2015 nog een grote inzet noodzakelijk is.

De transitie is nog maar net begonnen!

Elma Groen, voorzitter.

Inhoud.

1.	Voorwoord.	Blz. 2
2.	Van het bestuur.	4
2.1.	Dagelijks Bestuur (DB).	
2.2.	Algemeen Bestuur (AB).	
2.3.	Aandachtspunten en activiteiten.	5
3.	Financieel overzicht 2014.	8
4.	Advisering in 2014.	10
5.	Wmo-adviesraad en inspraak.	67

2. Van het bestuur.

2.1. Dagelijks Bestuur (DB).

Het Dagelijks Bestuur bestond in 2014 uit de volgende leden:

Voorzitter	Elma Groen
Secretaris /vicevoorzitter	Jan Hupkes
Penningmeester	Piet Vermunt
Lid	Lian Roovers
Lid	Peter Osendarp

Het Dagelijks Bestuur vergaderde in 2014 in totaal 10 maal op de volgende data:

14 januari - 18 februari - 18 maart - 15 april - 13 mei - 17 juni - 09 september
14 oktober - 11 november - 09 december 2014

2.2. Algemeen Bestuur (AB.)

Het Algemeen Bestuur bestond op 1 januari 2014 uit de volgende leden:

Namens het DB:

Elma Groen, voorzitter
Jan Hupkes, secretaris
Piet Vermunt, penningmeester
Lian Roovers, lid
Peter Osendarp, lid

Overige leden:

Moustafa El Kratet
Anneke Verschoor
Piet van den Wijngaard
Ria Dielemans
Piet van Hoof
MarLies Pruijssers
Freijkje van Gennip
Gerard Hanselaar
Aad Blok
Jan Niehof
Cees van de Put

Vertrokken leden AB in 2014:

Aad Blok

Jan Niehof
Cees van de Put
Piet van Hoof
Piet van de Wijngaard

Nieuwe leden AB in 2014:

Jan Roos
Leo van Oudheusden
Piet Kas
Han Merkus
Rene van Arendonk

Het Algemeen Bestuur heeft in 2014 in totaal 10 maal op de volgende data vergaderd:

20 januari - 24 februari - 24 maart - 28 april - 19 mei - 23 juni - 15 september - 20 oktober
17 november en 15 december

2.3. Aandachtspunten / activiteiten 2014.

Belangrijke aandachtspunten en activiteiten van het DB en AB in 2014 waren:

- Voorbereiding, behandeling en besluitvorming van 8 adviezen (voor inhoud zie: hoofdstuk 4.)
- Een werkgroep (Cees van de Put; Piet v.d. Wijngaard.; Jan Hupkes.) uit het AB heeft een inventarisatie gemaakt van de plaatselijke verkiezingsprogramma's in relatie tot Wmo - thema's. Tevens heeft zij een concept gemaakt vooreen ongevraagd advies richting partijen die een nieuw coalitieakkoord zouden gaan sluiten.
- Behandeling van 3 cases, namens de gemeente ingebracht door beleidsambtenaren Elly Kerstens en Jacqueline Brouwer. Ook een afvaardiging van de Seniorenraad is aanwezig geweest. Bij alle cases werd gezien welke instanties als mogelijke hulpverleners in beeld kunnen zijn.
- Besloten werd tot avondvergaderingen van het AB vanaf september 2014
- Presentatie "Toegang tot zorg". Gasten: Joke Gelderblom, Joke de Hoon en Han Mertens (Platform minima) Jac de Wijs, Els Heijdens en Peter Koopmans (Seniorenraad) Elly Kerstens, Jacqueline Brouwer (beleidsambtenaren) en Wim van Elrich (presentatie)
- Voorbereiding inspreken bij infobijeenkomst Beleidsplan Sociaal Domein 2015
- Bijwonen door het AB van de opinieraad Sociaal Domein 2015 op 27 oktober 2014.
- Mariaparochie neemt het initiatief te onderzoeken welke gevolgen er zijn bij burgers als gevolg van de maatregelen Wmo 2015 en hoe de parochie daarbij de allerzwaksten kan ondersteunen als de financiële nood te hoog is geworden.

Het onderzoek zal in samenwerking met Wmo-adviesraad worden aangevraagd en begeleid. Uitvoering door een extern bureau.

- Informele Jaarafsluiting op vrijdag 12 december 2014 waar officieel afscheid werd genomen van de in 2014 vertrokken AB-leden.
- De vertegenwoordiging vanuit de Seniorenraad is na het vertrek van de heer Jan Niehof niet gecontinueerd. Wij betreuren dat ten zeerste en hopen dat in 2015 alsnog voor een afvaardiging door de Seniorenraad wordt gezorgd.

2.4. Vervolg van het Klanttevredenheidsonderzoek Elz.

Op initiatief van de Wmo-adviesraad werd in 2012 een klanttevredenheidsonderzoek onder gebruikers van Wmo-loket Elz. uitgevoerd door drs. G. Eijkhout.

Met dit onderzoek werd een omslag bereikt van een kwantitatieve -; breedte- en enquêtebenadering van tevredenheid naar een kwalitatieve -; diepte- en interviewbenadering. Daarnaast werd het onderscheid tussen de gemeente en de Wmo-adviesraad als betaler dan wel als opdrachtgever en de positie van de begeleidingsgroep verhelderd. Door interne omstandigheden op de afdeling Samenleving werd de uitwerking van de resultaten van het KTO-onderzoek sterk vertraagd.

Eind 2014 werd op initiatief van de Wmo-adviesraad besloten om het onderzoek te actualiseren. Aan de opsteller van het rapport werd gevraagd hiertoe een aanvullend onderzoek uit te voeren. Dit is door cofinanciering vanuit de gemeente Etten-Leur en de stichting Gehandicaptenplatform Etten-Leur gerealiseerd. Het onderzoek werd half april 2014 afgerond en de resultaten vervolgens gepresenteerd en aangeboden aan wethouder de heer J.P. Schouw.

2.5. Externe vertegenwoordiging.

Ook in 2014 is de Wmo-adviesraad actief betrokken geweest in diverse overlegvormen en commissies.

- Bijeenkomsten 28 en 30 januari 2014 te Rucphen - meedenkgroepen AWBZ
- politiek café dat de Mariaparochie organiseert in de Pastoor op 19 februari vanaf 19.30 uur. Jan H. heeft hierover met Freijkje al contact gehad; participatie Wmo-adviesraad is welkom.
- Bijeenkomst 23 april over het Concept-Raadsprogramma: Flinke delegatie aanwezig op de KSE.
- Bijeenkomst 23 april over het Concept-Raadsprogramma.
- Bijeenkomst 3 juni 2014: Ria, MarLies en Lian zijn naar een bijeenkomst geweest, georganiseerd door de gemeente. De bedoeling was ideeën op te halen op het terrein van Wonen, Vervoer, Hulp bij het huishouden en andere taken betreffende welzijn. Er zijn (mee-)denkgroepjes opgericht die nieuwe

Wmo-producten zouden kunnen gaan opleveren. Op 12 juni en 17 juni 2014 zijn sessies geweest over de a.s. transitie over de thema's: toegang, mantelzorg, PGB en toezicht.

- Bijwonen op 23 juni van bijeenkomst in de Kloostergaard: "Wonen met gemak".
- 2e Politiek Diaconaal café op 24/9 in de Baai.
- 22 september 2014: Rucphen: Thematafel Cliëntondersteuning: inkoop van
- MarLies Pruijssers nam als lid deel aan de klankbordgroep aanbesteding deeltaxi 2016.

3.Financieel overzicht 2014.

financieel overzicht 2014									
No	d.d.	Omschrijving	Bank in	Bank uit	Kas in	Kas uit	Som Bank	Som Kas	Totaal
	1-1	Beginsaldo	€384,25	-	-	-	€384,25	-	€384,25
1	6-1	Bankkosten		25,85					
2	7-1	Subsidie gemeente	3.395,00						
3	14-1	Afscheidscadeau Ton Mulders		51,38					
4	15-1	Telefoon januari		12,71					
	15-1	Voorschot secretariaat		200,00	200,00				
5	17-2	Telefoon februari		12,71					
6	17-3	Telefoon maart		12,71					
7	3-4	Bankkosten		26,41					
8	8-4	cartridge secretariaat		137,17					
9	16-4	Telefoon april		12,71					
10	19-5	Telefoon mei		12,71					
11	16-6	Telefoon juni		12,71					
	30-6	Voorschot secretariaat		300,00	300,00				
12	1-7	Bankkosten		26,40					
13	16-7	Telefoon juli		12,71					
14	29-7	Contr. Koepel Wmo-raden		150,00					
15	18-8	Telefoon augustus		12,71					
16	9-9	Telefoon september		12,71					
17	3-10	Bankkosten		26,12					
18	13-10	Web- site		38,72					
19	9-10	Telefoon oktober		12,71					
20	18-10	cardridges/papier PM		164,81					
21	10-11	Telefoon november		12,71					
22	21-11	4 afscheidscadeaus		196,02					
23	25-11	18 cadeaubonnen		450,00					
24	8-12	1 afscheidscadeau		49,01					
25	16-12	Telefoon december		12,71					
26	29-12	Onderhoud website		100,00					
27	30-12	Portokosten				12,80			
28	30-12	Attentie lief en leed				5,95			

29	30-12	Kosten secretariaat				205,65			
30	30-12	Reiskosten secretaris				47,04			
31	31-1	Kerstbijeenkomst		234,65					
32	31-12	Vergoeding Wmo-adviesraad		1.170,00					
33									
34									
35									
36									
37									
38									
39									
40									
	31-12	Eindsaldo	€3.779,25	€3.499,06	€500,00	€271,44	€280,19	€228,56	€508,75

4. Overzicht advisering in 2014.

4.1. Advies 2014-01

Aan: Wmo-adviesraad Halderberge
t.a.v. Jan van der Leer, secretaris.

Etten-Leur, 20 januari 2014.
Ons kenmerk: advies 2014-01

Betreft: standpunt uitbreiding regiosamenwerking transitie AWBZ met 3 gemeenten.
Geachte heer van der Leer;

Naar aanleiding van het verzoek van uw adviesraad om ons standpunt inzake verdergaande regionale samenwerking in het kader van de AWBZ-transitie delen wij u het volgende mee.

De Wmo-adviesraad Etten-Leur ziet op dit moment geen aanleiding om te pleiten voor verdere uitbreiding van de bestaande regiosamenwerking tussen 6 gemeenten op het gebied van de transitie AWBZ met de gemeenten Bergen op Zoom; Halsteren en Steenbergen.

Na informatie is ons gebleken dat verdergaande samenwerking momenteel ambtelijk ook (nog) niet aan de orde is. Wel wordt ten aanzien van de overige transities (Participatiewet/WvS; Jeugdzorg) reeds in andere, historisch gegroeide, regiosamenstellingen samengewerkt.

Wij richten onze aandacht in de komende periode primair op de advisering en monitoring van de beleidsvorming en -uitvoering, die de huidige participanten in het AWBZ –traject “Goed voor elkaar” (Etten-Leur, Halderberge; Moerdijk; Roosendaal, Rucphen en Zundert) voorstaan.

Dit vereist de inzet van veel tijd en energie van de leden van de betrokken Wmo-adviesraden.

Het proces van regio-overleg en -advisering wordt bij een uitbreiding naar 9 gemeenten nog complexer en de aandacht voor de "couleur locale" kan nog moeilijker tot stand worden gebracht.

De waarde van (nog bredere) adviezen richting de plaatselijke politiek dreigt hierdoor aanzienlijk aan inhoud; maatwerk; herkenbaarheid en kracht te verliezen.

Onze ervaringen bij het opstellen van het AWBZ-visiedocument "Goed voor elkaar" en de daaraan gekoppelde gezamenlijke advisering richting 6 gemeenten was zodanig, dat van de betrokken partners toen al het uiterste werd gevergd om een dergelijk overleg- en adviseringsproces helder, efficiënt en zinvol te laten verlopen. Een verdere uitbreiding met drie gemeenten staat hier haaks op. Mogelijke meerwaarde zien wij wel in het ambtelijk collegiaal uitwisselen van informatie over bv. AWBZ-visie; -aanpak; good practice en het behalen van concrete resultaten. Deze uitwisseling kan in werkverband “regio-overstijgend” prima plaatsvinden, zonder dat de huidige regio formeel nog verder wordt vergroot en opgetuigd met alle gevolgen van dien:

een toenemend overlegcircuit; nog minder oog voor plaatselijke prioriteiten en omstandigheden; vertraging bij de te doorlopen besluitvormingstrajecten en meer in- en externe afstemmingsproblemen. Wij zijn hiervan vooralsnog geen voorstander.

Met vriendelijke groet namens de Wmo-adviesraad Etten-Leur,

Elma Groen, voorzitter Jan Hupkes, secretaris.

4.2. Advies 2014-02.

Aan:
de fracties van alle politieke partijen
te Etten-Leur.

Etten-Leur, 10 maart 2014

Betreft:

aandachtspunten inzake het Wmo-beleid in collegeperiode 2014-2018 (advies 2014-02)

Geachte fractieleden,

Op 19 maart 2014 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats.

Zoals bekend staat het Wmo-beleid vanwege de 3 decentralisaties per 2015 (Participatiewet; Jeugdzorg en AWBZ) in het middelpunt van de aandacht in de komende collegeperiode 2014 - 2018.

Voor het welslagen van het Wmo-beleid (het sociale domein) in de gemeente Etten-Leur is naar de mening van de Wmo-adviesraad Etten-Leur serieuze aandacht voor een aantal essentiële Wmo-thema's in het nieuwe collegeprogramma noodzakelijk.

Onderstaand hebben wij deze aandachtspunten geformuleerd en concreet in enkele voorstellen nader uitgewerkt.

Wij verwachten, dat deze inbreng door u (als mogelijk coalitiepartner, maar ook vanuit uw eventuele oppositierol) mede de basis kan gaan vormen voor de uitvoering en controle van een zorgvuldig, integraal Wmo-beleid in de komende jaren met als motto:

Etten-Leur...wérkelijk Wmo-proof !

Wij zien met belangstelling uw reactie en / of het collegeprogramma tegemoet en wensen u veel visie, wijsheid en inspiratie toe in de komende beleidsperiode !

Met vriendelijke groet,
namens de Wmo-adviesraad Etten-Leur;

Elma Groen, voorzitter

Jan Hupkes, secretaris

Bijlage Advies 2014-02:

Etten-Leur, 10 maart 2014

Aan alle politieke partijen in Etten-Leur:

Aandachtspunten en adviezen voor het gemeentelijk Wmo-beleid Etten-Leur in de collegeperiode 2014-2018

Samengevat zijn deze:

1. **Eigen kracht van de burger.** Burgers aanspreken op hun kracht om oplossingen te realiseren en als men hier niet toe in staat is, heeft men recht op ondersteuning.
2. **Compensatieplicht en uitvoering geven aan de Kanteling.** Door middel van een gesprek met de burger zijn belemmeringen, behoeften en mogelijkheden in kaart brengen en samen komen tot een arrangement op maat.
3. **Inclusief beleid.** Door in het beleid vanaf het begin rekening te houden met mensen met een functiebeperking of chronische ziekte, zouden veel speciale regelingen niet meer nodig zijn. Basis voor een inclusief beleid zijn de standaardregels van de Verenigde Naties (VN) over gelijke behandeling van mensen met een beperking
4. **Preventie en vroegsignalering.** Hierdoor kan onnodig leed tijdig worden voorkomen en kan een beroep op de Wmo worden verminderd.
5. **Integraal en samenhangend.** Inzetten op afstemming en coördinatie van Wmo-beleid met aanpalende beleidsterreinen zoals ruimtelijke ordening, wonen, welzijn, verkeer, arbeid, sport en recreatie.
6. **Buurt- en wijkgericht werken** verder versterken: bevordert de sociale samenhang en versterkt de zelfredzaamheid van burgers. Laagdrempelige zorg- en dienstverlening in de buurt en wijk zijn nodig.
7. **Regionale samenwerking.** Samenwerking met omliggende gemeenten is met name belangrijk bij het goed en efficiënt kunnen uitvoeren van gemeenteoverstijgende verantwoordelijkheden in de decentralisaties AWBZ, jeugd, passend onderwijs en de participatiewet
8. **Uitwerking van de aandachtspunten in voorstellen:**

Ad 1. Eigen kracht van de burger

- Stimuleren en faciliteren van burgerinitiatieven.
- Concretiseren van de Civil Society bijvoorbeeld scholen hebben een taak om kinderen en jongeren hierin te onderwijzen.
- Ondersteunen van mantelzorgers en versterken van het vrijwilligersbeleid.
- Bijdragen naar (financiële) draagkracht en aandacht voor stapeling van diverse verplichte eigen uitgaven.
- Mensen met een beperking verplaatsen zich op een vergelijkbare manier als anderen. Zij hoeven daar geen extra kosten voor te betalen.
- het Persoonsgebonden budget (Pgb) moet binnen de Wmo mogelijk zijn en blijven

Ad 2. Compensatieplicht en de Kanteling

- Bij toepassing van de compensatieplicht moet rekening worden gehouden met de volgende factoren:
 - Medische factoren zoals ziekte, aandoening, letsel.
 - Persoonlijke factoren zoals leeftijd, opleiding, levensgewoonten.
 - Externe factoren zoals afwezigheid van hulpmiddelen, houding van mensen.
- Onafhankelijke indicatiestelling: De positie van degene die het kantelingsgesprek /keukentafelgesprek voert is een andere dan van degene die de indicatiestelling doet.
- Bij een gekantelde werkwijze hoort ook een andere procedure aangaande klachten en bezwaren. De Wmo-adviesraad pleit voor het inzetten van een vorm van bemiddeling naast de bestaande mogelijkheid voor een gang naar de bezwaarschriftencommissie.
- Tijdens het gesprek volledige erkenning en waarborgen van de positie van de mantelzorgers.
- Aandacht voor de rechtspositie van de zorgvrager.

Ad 3. Inclusief beleid

- Toegankelijkheid en bereikbaarheid. Nemen van maatregelen om barrières voor deelname in de leefomgeving weg te nemen. De voorzieningen moeten voor iedereen Bereikbaar, Toegankelijk, Bruikbaar en Uitgankelijk zijn (BTBU).
- Informatie moet correct, toegankelijk, bruikbaar en begrijpelijk zijn.
- Zo veel mogelijk levensloopbestendig, aanpasbaar (ver)bouwen. Bevorderen dat mensen met een beperking ook lid kunnen worden van een reguliere sportschool- en vereniging.

Ad 4. Preventie en voegsignalering

- Opbouwen en versterken van het sociale netwerk.
- Voor mantelzorgers is het belangrijk dat zij, indien noodzakelijk, ondersteund worden om het netwerk te versterken (denk hierbij aan een netwerkcoach).
- Doelgroepgerichte gezondheidsvoorlichting, denk hierbij onder andere aan obesitas, en diabetes.
- Respijtvoorzieningen voor (dreigend) overbelaste mantelzorgers ontwikkelen .Denk hierbij ook aan dagbestedingprojecten voor de zorgvrager, die de mantelzorgers ontlasten
- Minder medicalisering van de vraag van de zorgvrager, ondersteuning meer gericht op preventie.
- Investeren in langer zelfstandig en zelfredzaam zijn door gebruik te maken van kostenbesparende innovaties zoals domotica.
- In de welzijnsbezoeken aandacht besteden aan de onderwerpen valpreventie en lichaamsbeweging, dit levert namelijk een duidelijke besparing in de zorg op en zorgt ook voor minder persoonlijk leed.
- Verder ontwikkelen van indicatoren voor gezondheidswinst en kwaliteit van leven.
- Sport door vakdocenten op basisscholen verplichten, gezonde voeding in (school)kantines.

Ad 5. Integraal en samenhangend beleid

- Niet concurreren om de markt, maar samenwerken om de zorgvrager.
- Zorgvragers met een meervoudige en langdurige hulpvraag zijn gebaat bij minder

bureaucratie en een adequaat cliëntendossier.

- Integrale tarieven en bekostiging richten op afstemming, samenwerking en kostenbeheersing. Naar de aanbieders dient altijd een programma van kwaliteitseisen geformuleerd te worden.
- De gemeente stelt in de (subsidie-)afspraken met zorg- en welzijnsinstellingen voorwaarden ten aanzien van de aandacht en ondersteuning van mantelzorgers zoals een geïntegreerde aanpak van professionals door het werken met case - managers en het zorgen voor één aanspreekpunt bij complexe situaties.
- Een samenhangende visie tussen zorg en welzijn in de ondersteuning van kwetsbare mensen, bij voorkeur wijkgericht.

Ad 6. Buurt- en wijkgericht werken

- Versterk de zorg- en dienstverlening met wijk- en buurtteams op wijk/buurniveau. Zo blijft de menselijke maat behouden en komen er niet steeds verschillende mensen over de vloer.
- Invoeren van een coördinerende en verbindende rol van wijkverpleegkundigen.

Ad 7. Regionale samenwerking.

- Vanuit zorgvragersperspectief is het belangrijk dat er bij de totstandkoming van maatwerk arrangementen voor bijvoorbeeld dagbesteding en het vervoer er naar toe goed zijn geregeld.
- Bij regionale zorgfuncties moeten kwaliteit en toezicht goed geregeld zijn.

Tenslotte :

overige Wmo-beleid gerelateerde zaken, die in Etten-Leur specifieke aandacht vragen :

- **Optimaliseren van communicatieprocessen:**
 - intern: binnen de gemeentelijke organisatie (Wmo-proof !)
 - extern: met doelgroepen: zorgbelangen van senioren, gehandicapten en hulpbehoevenden
 - één informatie- c.q. aanspreekpunt in de woonservicegebieden
 - wijkteams: zichtbaar herkenbaar en makkelijk bereikbaar voor iedereen !
 - met management, personeel en vrijwilligers van zorginstellingen
 - met de Wmo-adviesraad: tijdig conform jaarplanning en juiste terugkoppeling
 - met bestuurders en ambtenaren over de gemeentelijke zorgverplichting en zorgbelangen van senioren, gehandicapten en hulpbehoevenden
- **Breng op korte termijn helderheid en perspectief in toekomstige positie en taak van gemeentelijke adviesraden in kader van nieuwe burgerparticipatie.**
- **Loket ELZ kritisch volgen** met blik op: klantgerichtheid; professionaliteit medewerkers; openstelling en het leveren van maatwerk op basis van de uitkomsten van de KTO - monitor 2014.

- **Invulling portefeuille wethouder Wmo - taken in het college vergt gezien omvang én integraliteit van het beleidsterrein; relatie tussen de decentralisaties en de financiële consequenties (bezuiniging in overdracht van rijk naar gemeente) extra aandacht bij toedeling en vereist specifieke expertise en professionaliteit.**
- **Rapporteur en monitor (SMART- geformuleerde) Wmo – (prestatie)afspraken aan direct betrokkenen (gemeenteraad; adviesraad; zorgaanbieders; welzijnsinstellingen; doelgroepen etc.) steeds :**
 - tijdig;
 - helder
 - consequent
 - met follow-up in geval van bijsturing
 - met tussentijdse- en eindevaluatie
 - gebaseerd op de door de raad besloten uitvoeringskwaliteit
- **Het algemeen doel van beleidsmatige inspanningen op het terrein van de Wmo:**
 - het zoveel mogelijk voorkomen van verlies van zelfstandigheid
 - behoud van de kwaliteit van leven in alle levensfasen.
 - een vraag-, klant- en individueel gericht zorgaanbod.

Etten-Leur, 10 maart 2014.

4.3. Advies 2014-03.

Aan:

het College van Burgemeester en Wethouders,
postbus 10.100
4870 GA Etten-Leur

Etten-Leur, 28 februari 2014

Betreft: vervanging scootmobielen (advies 2014-03)

Geacht College,

Wij vragen uw aandacht voor het volgende.

Langs diverse kanten is onze adviesraad benaderd over uw handelwijze en communicatie naar gebruikers van een scootmobiel met betrekking tot uw besluit om de overeenkomst met Welzorg op te zeggen en een nieuw contract per 1 januari 2014 aan te gaan met de firma Meyra.

Betrokkenen werden door u geïnformeerd in een schrijven, gedateerd 14 februari 2014; ruim 7 (!) weken nadat het nieuwe contract was ingegaan....!

Genoemde contractwijziging leidde bij betrokkenen tot het plotseling en verplicht gebruik moeten gaan maken van een vervangende scootmobiel. Voor de gebruikers van voor 2011 betekende dit tevens het - na een korte overgangstermijn - moeten gaan betalen van een eigen bijdrage.

Van maatwerk en van economische noodzaak tot vervanging was vanuit het cliëntperspectief geen enkele sprake; betrokkenen werden door deze nieuwe regeling overvallen en dit leidde zoals ons is gebleken tot veel onnodige onrust en onverwachte financiële zorg.

Overleg met de Wmo-adviesraad vond niet plaats; betrokkenen moesten in veel gevallen uit de pers vernemen, dat een nieuwe vervangingsregeling op komst was.

Herhaaldelijk heeft de Wmo-adviesraad bij uw College gepleit zeer zorgvuldig en proactief te zijn bij het voorbereiden en invoeren van veranderingen van Wmo - voorzieningen en bijhorende regelingen.

Het belang van tijdige, goede communicatie is de laatste jaren in veel dossiers waar de Wmo-adviesraad bij betrokken was aan de orde geweest en door ons in adviezen onderstreept.

Ondanks alle toezeggingen om in het vervolg kritisch te zijn bij een te voeren communicatietraject moeten wij tot onze spijt constateren dat dit ook in bovenstaand geval wederom niet is gelukt.

Wij adviseren uw College met klem in het vervolg extra aandacht te geven aan tijdige, juiste en duidelijk geformuleerde informatie vanuit het perspectief van de cliënt.

Tenslotte adviseren wij uw College de nu doorgevoerde veranderingen kritisch te evalueren en de wensen en omstandigheden van de betrokkenen op maatwerkniveau te behandelen.

Wij zien uw reactie graag op korte termijn tegemoet.

Namens de Wmo-adviesraad Etten-Leur,

Elma Groen, voorzitter

Jan Hupkes, secretaris

4.4. Advies 2014-04.

Aan:

Het College van burgemeester en wethouders
Postbus 10.100
4870 GA Etten-Leur

Etten-Leur, 19 mei 2014

Betreft: advies prestatieafspraken WEL (advies 2014-04)

Uw kenmerk: 20140410//0129

Geacht College,

Op 15 april 2014 ontvingen wij uw verzoek tot advisering inzake de concept prestatieafspraken van de gemeente met Woonstichting Etten-Leur (WEL).

Wij delen u mee, dat het AB van onze adviesraad in grote lijnen akkoord kan gaan met de inhoudelijke afspraken, zoals deze zijn neergelegd in het document "Op weg naar een nieuwe woonvisie en nieuwe verhoudingen in samenwerking".

Speciale aandacht vragen wij u voor de uitwerking van het Wmo-convenant zoals genoemd op pag.6. Wij achten dit convenant van groot belang om de blijvende betaalbaarheid van woningaanpassingen, waarmee bewoners uit onze belangengroepen te maken krijgen, goed te borgen. Dit speelt des te meer in tijden van bezuinigingen en reeds uitgevoerde en aangekondigde huurverhogingen. Door de stapeling van regelingen en eigen bijdragen zijn genoemde groepen extra kwetsbaar geworden en dient uiterst zorgvuldig te worden gehandeld in de uitvoering van genoemde - voor de betreffende bewoners noodzakelijke - aanpassingen, zonder dat daarbij aan haalbaarheid en kwaliteit wordt ingeleverd.

Wij willen graag bij de voorbereiding van dit convenant nauw betrokken worden om vanuit onze expertise ook een bijdrage te kunnen leveren.

Tenslotte verzoeken wij u ons met regelmaat te informeren middels maraps om zo een goed inzicht te krijgen of de gemaakte prestatieafspraken worden nagekomen en de nu geformuleerde doelstellingen tijdig kunnen worden behaald.

Hopende op uw reactie en vertrouwend u voldoende te hebben geïnformeerd,

met vriendelijke groet,
namens de Wmo-adviesraad Etten-Leur,

Elma Groen, voorzitter

Jan Hupkes, secretaris

4.5. Advies 2014-05.

Pre-advies Beleidsplan Sociaal Domein Etten-Leur en Deelplan Wmo 2015 (advies 2014-05.)

Aan:
Het College van Burgemeester en Wethouders
Etten-Leur.

Etten-Leur, 23 augustus 2014.

Geacht College,

01. Vooraf.

In uw brief d.d. 14 juli 2014 vraagt u ons om advies over het Beleidsplan Wmo 2015 en de Verordeningen Wmo en Jeugd 2015.

Evenals de eerder gevolgde procedures waarin u ons om advies heeft gevraagd, wijkt ook deze procedure af van wat gebruikelijk en wenselijk is.

Ons grootste bezwaar is dat wij, gezien de vakantieperiode juli - augustus qua tijdsbestek, nauwelijks in de gelegenheid zijn geweest het advies inhoudelijk op een verantwoorde wijze voor te bereiden en intern overleg met het AB te organiseren

Advies 01.: Om een goed adviestraject te kunnen uitvoeren inzake het Wmo - Beleidsplan en de daaraan verbonden Verordening Wmo is een adviesaanvraag richting de (vrijwillige) leden van de Wmo-adviesraad in de periode juli – augustus onzorgvuldig en zal in de toekomst in genoemde periode niet meer in behandeling worden genomen.

In dit stadium beschouwen wij onze reactie dan ook uitsluitend als een **pre**advies. Nadat u de nota voor behandeling heeft verzonden richting de gemeenteraad, zullen wij - zo nodig - een formeel vervolgvadvis op- en vaststellen.

02. Inleiding.

Het Concept Beleidsplan Sociaal Domein Etten-Leur bevat de kaders en uitgangspunten waarmee de gemeente Etten-Leur uitvoering wil geven aan de taken die in de landelijke wetgeving Wmo 2015 voor de gemeente zijn geformuleerd. Naar onze mening betreft het hier een nota op hoofdlijnen waarin het beleidskader wordt geschetst voor de gemeentelijke organisatie en haar partners in de zorg. Het risico daarbij is dat men vaak niet anders kan dan instemmen met de algemeen geformuleerde uitgangspunten, maar bij de uitwerking nog grote vraagtekens plaatst. Veel doelstellingen worden slechts in algemene termen gesteld en uitwerking ervan naar de toekomst verwezen. De nota is in hoofdzaak een verzameldocument bestaande uit weergave van het komend beleid betreffende de drie decentralisatietransities met verwijzingen naar eerdere gemeentelijke nota's en beleidsplannen zoals de Transitie AWBZ "Goed bezig"; Transitie Jeugdzorg; Nota Wijkserviceteams etc.... (zie pag. 5)

Alles bepalend in de beschreven beleidsontwikkeling lijkt dat er vooral moet worden ingezet op het voorkomen van hoge kosten door de verschillende risico's te schetsen (pag. 19 ev.). Wij zijn van mening dat de juiste zorg tegen minimale kosten voor de cliënt ("de kwetsbare burger") het uitgangspunt moet zijn.

De beleidsnota is, zeker voor iemand die minder ingevoerd is in de achterliggende materie, niet makkelijk te lezen en bevat vooral een opsomming van veel - reeds bekende - feiten, ontwikkelingen (vertaling van de 3 decentralisaties van het Rijk naar de gemeente) en voornemens. Daarnaast is de nota voor een belangrijk deel het resultaat van regionaal overleg met de 6 samenwerkende gemeenten hetgeen de mogelijkheid van lokale inspraak en beïnvloeding moeilijker maakt en het specifiek Etten-Leurse Wmo-beleid (Etten-Leur.... Wmo-proof !) minder herkenbaar tot zijn recht laat komen.

Wij missen een verder uitgewerkte, integrale visie van het college op de inrichting en het functioneren van het Sociaal Domein in Etten-Leur in de komende beleidsperiode, gebaseerd op het vastgestelde coalitieakkoord 2014 -2018. Dit zou naar onze mening het overkoepelende vertrekpunt van deze beleidsnota moeten zijn.

Wij zien het in dit stadium als onze taak om de beleidsnota en de daaruit voortvloeiende verordeningen vooral te beschouwen en te beoordelen vanuit de positie van de kwetsbare burger van Etten-Leur en wij verzoeken het college om ons als adviesraad daarom te betrekken bij de verdere opstelling van de toegezegde uitvoeringsnota's en de communicatieplannen .

Advies 02: Voeg als college aan het beleidsplan de overkoepelende Wmo-visie toe plus een bijlage met een logisch opgebouwd overzicht / matrix van komende, in het Beleidsplan Sociaal Domein Etten-Leur aangekondigde, maatregelen, uitvoeringsnota's en communicatieplannen ("Wmo-spoorboekje").

03. (Pre-)Advies Wmo-adviesraad inzake het Beleidsplan Sociaal Domein en het Deelplan Wmo.

Onderstaand treft u ons preadvies aan, hierin staan onze vragen, opmerkingen en adviezen.

Gezien het gestelde onder 01. beperken wij ons in eerste instantie tot de hoofdzaken:

- 1. Algemeen gedeelte.**
- 2. Deelplan Wmo.**

Opmerking: waar het gaat over de transitie Jeugdzorg merken wij op, dat het nog maar de vraag is of de Wmo-adviesraad daarover ook advies dient te geven. De nieuwe Wet op de Jeugdzorg is een andere wet dan de Wmo en is daar ook niet mee verbonden. Daarom is het niet vanzelfsprekend dat de Wmo-adviesraad de adviserende partij is in deze en wij onthouden ons daarom van een advies betreffende het deelplan Jeugd en de bijhorende Verordening Jeugd. Het deelplan Participatie is in eerste instantie onderwerp tot advies door de Cliëntenraad Sociale zaken en met Platform minima.

a. Van oud naar een nieuw Wmo-beleidsplan.

Het Wmo-beleidsplan 2012-2015 “Op eigen kracht” wordt door dit nieuwe beleidsplan met een jaar (2015) “overschreven”. Wij missen een duidelijke evaluatie van het Wmo-beleidsplan over de periode 2012-2014 met daarin de resultaten van de hierin aangekondigde beleidsvoornemens.

Bij al onze eerder uitgebrachte adviezen hebben wij aangedrongen op het formuleren van meetbare doelstellingen en resultaten. Toch constateren wij dat ook in deze beleidsnota de beleidsvoornemens wederom niet SMART geformuleerd zijn. Wij gaan ervan uit dat de aangekondigde uitwerkingsnota’s concreter zullen zijn. Dit verhoogt de helderheid en geeft de gemeenteraad en adviesraden meer gelegenheid tot controle en evaluatie.

Advies 03: Geef in een duidelijke evaluatie van het Wmo-beleidsplan 2012-2014 “Op eigen kracht” de resultaten en nog niet afgeronde zaken weer als input voor het Wmo - Beleidsplan 2015. Formuleer de doelstellingen en acties in de uitvoeringsnota’s gebaseerd op het Beleidsplan Sociaal domein 2015 in SMART -termen waardoor monitoring kan plaatsvinden.

b. Communicatie.

Citaat: “*Communicatie is van essentieel belang om de transitie en transformatie te doen slagen*” (pag.5)

De Wmo-adviesraad ondersteunt het voornemen om een goede Wmo - communicatiestrategie (helder-tijdig- eigentijds-effectief, op specifieke doelgroepen gericht) toe te passen. Etten-Leur heeft **in de afgelopen beleidsperiode nog te vaak steken laten vallen op het gebied van een goede communicatie inzake het Wmo-beleidssterrein.** Van belang is in het bijzonder hoe en wanneer de gemeente de belangenorganisaties en de cliënt- en patiëntenraden daadwerkelijk gaat betrekken bij informatie, participatie, advisering en uitwerking.

Advies 04: Wij adviseren om in het toegezegde Wmo-communicatieplan expliciet aandacht te besteden aan de wijze waarop de gemeente burgers en belangenorganisaties betreft bij de totstandkoming en uitvoering van het Wmo-beleid. Geef daarbij aan hoe de verschillende initiatieven zich ten opzichte van elkaar zullen verhouden (gemeenteraad, Wmo-adviesraad, overige adviesraden; wijkraad, ad hoc burgerinitiatieven etc.).

c. Leidende principes voor de drie decentralisaties: Eigen kracht; Eigen regie en “Een gezin - een plan- een regisseur”. pag.7 en 29 – 32.

De Wmo-adviesraad bracht een paar jaar geleden een kritisch advies uit over het gemeentelijke beleidsplan inzake schuldhelpverlening. Die kritische beoordeling betrof onder meer het normatieve karakter van het beleidsuitgangspunt van : “de zelfredzaamheid, de eigen kracht en eigen regie van onze burgers” Ook het daarbij destijds voorgestelde model van hulpverlening werd toen van kritische kanttekeningen voorzien door onze adviesraad. In dit concept beleidsplan Sociaal Domein komen deze uitgangspunten weer terug.

Citaat: “wij gaan uit van de eigen kracht van onze burgers, wij zetten in op zelfredzaamheid van onze burgers en op hun zelf oplossend vermogen “ Deze “geloofsbelijdenis” wordt hier herhaald als beleidsuitgangspunt.

Tijdens een openbare bijeenkomst voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen, georganiseerd door de plaatselijke kerken is onder meer dit uitgangspunt bediscussieerd. De titel van deze bijeenkomst luidde immers: “U redt het zeker wel ?” Over deze zelfredzaamheid werd door de inleider ingebracht dat deze zelfredzaamheid niet zozeer uitgangspunt of aanname is, maar veeleer doelstelling of streefrichting dient te zijn van beleid. Met andere woorden: het gemeentelijk beleid en dat van burgerinitiatieven zou gericht moeten zijn op het bereiken en bevorderen van zelfredzaamheid , maar ook van gezamenlijke solidariteit (soms aangeduid als saam redzaamheid) Deze kritische houding ten aanzien van de “mantra” van de zelfredzaamheid kan worden vertaald als de noodzaak van een wijze van vrijwilligers-hulpverlening en gemeentelijke dienstverlening/facilitering die gericht zou moeten zijn op verhogen van de assertiviteit van onze burgers ” m.a.w. een integrale benadering van burgers. Integraal kan worden gezien als permanente aandacht voor de meervoudigheid en samenhang van sociale problematieken (niet alleen financieel – materieel of fysiek maar ook mentaal, relationeel of sociaal - cultureel). Die gerichtheid heeft niet alleen gevolgen voor het gemeentelijk beleid met het alom genoemde “maatwerk” in de dienstverlening of facilitering op het gebied van zorg en welzijn, maar ook voor de zo gewenste en bestaande vrijwilligers initiatieven of professionele organisaties op dit gebied . Het is immers niet denkbeeldig dat bepaalde vrijwilligersinitiatieven een zekere liefdadigheidshouding dan wel een afhankelijkheidshouding bij burgers in standhouden of versterken. Te denken valt o.a. aan de Voedselbank.

Kwetsbare mensen/burgers zijn niet louter ontvangers van hulp en medeleven, (die zich met goede redenen slachtoffer voelen en weten van deze economie en samenleving), maar ook veerkrachtige en creatieve mensen die onderling en wederkerig bijdragen aan “ horizontale” solidariteit” Dit soort sociale wederkerigheid lijkt in de plaats te komen van de “ verticale solidariteit : d.w.z. van bovenaf zoals we die gewend zijn vanuit de Nederlandse verzorgingsstaat. Om binnen het taalveld van redzaamheid te blijven: er samen naar streven zichzelf te redden door anderen te redden... en ... redden die geen verweer hebben ...

Dit kan door vanuit de lokale overheid en vanuit burgerinitiatieven “ horizontale solidariteit” en sociale weerbaarheid planmatig , methodisch en faciliterend te bevorderen ...

Ook in dit verband: op pag. 4 wordt gesteld: “*Burgers met een hulpvraag weten zich gesteund en verzekerd van hulp door hun sociale netwerk..*”

Advies 05: Vul de zin op pag.4 “Burgers met een hulpvraag.....netwerk.” aan met .. “en waar noodzakelijk waar het netwerk onvoldoende dekkend is met aanvulling van professionals” Bij het kopje “Bij de professionals” (pag.4) dit aanvullen met: “De zorgvrager is met zijn netwerk leidend en de professionele zorg is aansluitend op de informele zorg (vanuit mantelzorg of het sociale netwerk”

Vervolgens:

Advies 06: Ontwikkel een visie en actieplan "Vergroten en versterken van Etten-Leurse Burgerkracht" en zet middelen uit de professionele zorg (Wmo en Jeugdwet) in voor preventie en het versterken van deze burgerkracht en burgerinitiatieven ter bevordering van horizontale solidariteit. Stimuleer het verrichten van vrijwilligerswerk; ook door de mensen die nu gebruikmaken van AWBZ - dagbesteding

d. De transformatieopgave: de regierol van de gemeente. - pag. 7-8.

De regierol van de gemeente in het complexe en omvangrijke decentralisatieproces zoals genoemd op pag.7-8 is wat verborgen en onvoldoende concreet uitgewerkt in het beleidsplan opgenomen.

Advies 07: Besteed een afzonderlijke paragraaf aan de - nieuwe - regierol van de gemeente in het decentralisatieproces en versterk de sturende rol van de gemeente op nader te omschrijven inhouden, doelen, effecten en sanctiemogelijkheden. We adviseren in deze paragraaf uit te werken hoe de gemeente naar de betrokken instellingen, de burgers en de gemeenteraad haar regierol gaat invullen en hoe zij deze rol gaat monitoren en evalueren. Daartoe is het gewenst deze rol verder uit te werken in beoogde effecten, ook in relatie tot de zorgplicht.

Uit het beleidsplan leiden we af dat het college veel wezenlijke zaken, die de kwaliteit van de dienstverlening en de betrokkenheid van de burgers raken, via contracten mandateert aan professionele instellingen. Daarbij maken we ons zorgen over een te sterke mandatering naar onder meer de bekende 'hoofdaannemers', waarbij de gemeentelijke verantwoordelijkheid buiten beeld komt.

Advies 08: De gemeente hecht veel waarde aan wat de samenleving zelf kan ("eigen kracht") en wil; wij onderschrijven dit principe. Graag zien wij een overzicht van wat de samenleving in Etten-Leur zelf al kan en wil op dit moment en vernemen wij van het college hoe zij wil "aansluiten bij wat onder bewoners leeft." Ons ontbreekt een duidelijk beeld daarvan, terwijl het essentieel lijkt voor onder meer de afstemming van formele en informele zorg. Zie ook: advies 06 (visie en actieplan)

De positie van **kwetsbare burger**, die afhankelijk is van Wmo-voorzieningen en middelen is in het beleidsplan naar onze mening nog te summier uitgewerkt. Juist voor deze groep wordt de nieuwe Wmo-structuur en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsmaatregelen vanaf 2015 van (dagelijks) belang.

In meer algemene zin missen wij in het beleidsplan het voornemen voor een "Beroeps- en klachtenregeling uitvoering Wmo". Ook hierbij zien we een sterke regierol voor de gemeente. Nu lezen we in het plan dat "elke inschrijver een klachtenregeling moet hanteren". We verzoeken het college te bevorderen dat er met één uniforme klachtenregeling wordt gewerkt, waarbij de gemeente toeziet op kwaliteit van inhoud en uitvoering en daarbij zo nodig actief bijstuurt.

Daarnaast adviseren wij u te overwegen een gemeentelijke functie "Vertrouwenspersoon op het gebied van de Wmo" in te stellen. Deze functionaris kan onafhankelijk opereren en zo nodig de belangen van burgers die een beroep moeten doen op Wmo-voorzieningen behartigen en staan

daarbij los van de gemeente en de professionele zorgaanbieders. Over aard en inhoud van deze functie treden wij graag met u in overleg.

Advies 09: Wij adviseren om in een extra hoofdstuk op te nemen:

- a. hoe en met welke middelen de positie van de kwetsbare burger wordt beschermd. Wij denken hier onder meer aan de mogelijkheden voor bezwaar en beroep.*
- b. een uitwerking te geven van de rechten en plichten van kwetsbare burgers.*
- c. de aanstelling te overwegen van een onafhankelijke Wmo-vertrouwenspersoon ter versterking van de kwetsbare burger.*

a. Overleg huisartsen intensiveren - pag. 17.

De **positie van de huisarts** wordt benoemd, maar de tekst op pagina 17 is nog wel heel erg open. We willen er op wijzen dat de huisarts met name voor ouderen een zeer belangrijke spelfunctie vervult.

Wij hechten er zeer aan dat de toegankelijkheid en het functioneren van de huisartsen niet onder druk komt te staan van brede organisatorische belangen los van de primaire zorg.

Advies 10: Vul het beleidsplan aan met de beoogde effecten van een nauwere samenwerking met de huisarts en wat de inzet van het college zal zijn om dat te bereiken.

b. Stimuleren van eigen kracht d.m.v. eigen website - pag. 33.

Het realiseren van een digitale basisstructuur middels een interactieve website gekoppeld aan de lokale sociale kaart is een goed initiatief, passend bij deze tijd. Echter, niet alle burgers in Etten-Leur zijn in dit opzicht nog op gelijke wijze benaderbaar en te informeren.

Advies 11: Aandacht dient te worden gegeven aan het feit dat er veel ouderen zijn die niet de ervaring, kennis en middelen hebben om digitale informatie tot zich te nemen. Zorg voor het realiseren van een laagdrempelige bereikbaar- en beschikbaarheid van de informatie- en adviesfunctie voor alle burgers.

Ondersteun en informeer burgers, die digitaal moeite hebben zich te oriënteren en te informeren, op een andere, meer persoonsgerichte wijze.

c. Positie en Ondersteuning mantelzorgers. - pag. 37-38.

De Wmo-adviesraad heeft waardering voor de expliciete aandacht voor de ondersteuning van de mantelzorgers en vrijwilligers. Wij vinden het van belang dat de aandacht zich niet alleen richt op de individuele zorgvrager, maar ook op zijn/haar directe omgeving, in voldoende evenwicht met en aandacht voor de cliënt zelf.

Advies 12: Een belangrijk principieel punt vormt de vraag of mantelzorg door de gemeente kan worden afgedwongen zonder instemming van de zorgvrager of bereidheid van de betrokken mantelzorger. Dit geldt vooral voor de inzet van vrijwilligers. In het ondersteuningsplan dient te worden opgenomen op welke wijze de mantelzorger kan worden geholpen, door de medewerkers van Wmo-loket en wijkteams, in overleg met de mantelzorger(s) zelf en in de contracten met de zorgaanbieders op te nemen dat zij mantelzorgers moeten ondersteunen. De Wmo-adviesraad hecht

er voorts waarde aan dat in het beleidsplan een aantal punten worden meegenomen:

- a. een classificatie van de intensiteit van de mantelzorg;*
- b. een beschrijving en analyse van de doelgroep (de nodige kennis, het inzicht, het fysieke en psychische vermogen onvoorbereid de rol van mantelzorg te vervullen);*
- c. de situatie van de werkende mantelzorg.*

De positie van de mantelzorgers in het ondersteuningsproces dient te worden versterkt en de samenwerking tussen de mantelzorgers en de professionele aanbieders dient te worden bevorderd. Zorgen voor een andere persoon kan bij intensieve zorg lichamelijk en emotioneel belastend zijn. Door deze belasting kan de psychische en fysieke gezondheid van de mantelzorg achteruitgaan, waardoor de kans groot is dat de mantelzorg zelf in het zorgcircuit terecht komt. Nu de financiering van het zorgsysteem steeds problematischer wordt, is het des te meer nodig te investeren in de verlichting van de taken van de intensieve mantelzorg. Onderzoek (Jacobs e.a., 2004) toont aan dat de oudere, vrouwelijke en intensieve mantelzorg de hoogste graad van belasting ervaart door het verlenen van zorg. Deze groep verdient extra aandacht. Daarbij opgemerkt dat mantelzorgers ook vaak vrijwilligers zijn en familieleden. Vroeger waren er grote gezinnen en bleef menigen in hetzelfde dorp of dezelfde stad wonen. Voor de ouders was er dan hulp van de eigen kinderen. Menig keer woonde de ouders in bij een van hun kinderen. Die situatie is echter drastisch gewijzigd. Gezinnen zijn tegenwoordig klein en men woont vaak ver uit elkaar.

Hulpverlening door familie is dan geen vanzelfsprekendheid meer! Diegene die dan nog het dichtst bij de ouders woont wordt dan vaak benaderd. Dat is dan geen gezonde balans en vormt soms een bron van frictie. Het wordt nog een hele opgave om voldoende vrijwilligers (ook als mantelzorgers) te verkrijgen. Hier ligt ook een educatieve taak voor de scholen en de kerken.

*Advies 13. Wij nemen integraal de belangrijke adviezen inzake mantelzorg zoals gegeven door Mezzo over.
(zie: bijlage 1 van ons advies Concept Verordening Wmo 2015 - advies 2014-06.)*

d. Sociale wijkteams: onzichtbaarheid; meer regie en implementatieplan. pag. 14-16.

Het is voor de Wmo-adviesraad nog (steeds) de vraag hoe samenhangend het maatwerk via de sociale wijkteams nu eigenlijk geregeld is, zeker vanuit het oogpunt van de zorgvrager. Het gevaar van eilandvorming is nog steeds zeer reëel. Er is sprake van vele professionals: (pag. 15.) wijkteams (met onder meer gedetacheerde medewerkers), een Wmo-loket ELZ, een stuurgroep; een coördinator, wijkteamleden; JOOP; RIA; CEES, de wijkverpleegkundige, de huisarts; de praktijkondersteuner etc. etc. Samenwerking van al deze disciplines eist een hoge mate van structuur in taken, verantwoordelijkheden en besluitvorming. Hopelijk verdrinkt de burger niet in dit netwerk, op zoek naar het juiste aanspreekpunt

Citaat: *"een inwoner hoeft maar een keer een signaal af te geven.."* (pag. 14). Wij zijn benieuwd of Wie, wanneer en hoe dit signaal vervolgens oppakt.....

Daarnaast wordt een beroep gedaan op de 0e lijn: zoals de scholen, buurt- en sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties. Ieder met zijn eigen verantwoordelijkheden, doelstellingen en competenties.

Voor alle functionarissen worden nog competentieprofielen ontwikkeld; wij zijn benieuwd daarnaar.

Wij zijn het eens met de constatering op pag.14: *“De onzichtbaarheid en de behoefte aan meer regie van de huidige sociale wijkteams.....noodzaken ons de huidige sociale wijkteams door te ontwikkelen.”*

Advies 14: Wij zijn al met al bezorgd of de garanties voor effectieve samenwerking in de “nieuwe sociale wijkteams”, zoals deze in het beleidsplan worden benoemd, ook in de praktijk zullen werken. Voor de zorgvrager geldt daarbij maar één ding, hoe krijg ik de benodigde ondersteuning. De achterliggende organisatie, inclusief de onderlinge verhoudingen en competenties, mag daarbij geen rol spelen; laat staan een belemmering zijn in de benodigde ondersteuning. De Wmo-adviesraad wordt graag in kennis gesteld van het implementatieplan “nieuwe structuur wijkteams” waarin de samenwerking van de vele disciplines helder wordt uiteen gezet. Tevens adviseren wij hierin heldere cliëntgerichte, stappen aan te geven om de “wijkteam – gedachte in de woonservicegebieden” bij de burger in Etten-Leur meer (her-)kenbaar; concreet (Waar – Wie – Wanneer – Hoe ?) en effectief gecommuniceerd te krijgen en te laten bekijken.

e. Huiselijk geweld en kindermishandeling. - pag. 43

Gemeenten zijn verplicht een bovenlokaal Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) in te richten dat moet leiden tot een betere samenhang tussen de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling (één gezin, één plan)”.

Advies 15: Regel op korte termijn en op een eenduidige wijze (bij voorkeur op eenzelfde wijze als voor de regionale Jeugdzorg) de bestuurlijke vormgeving van het AMHK en de rollen voor de gemeenteraad en adviesorganen als de Wmo-adviesraad. Dit geldt voor alle regionaal te organiseren Wmo-taken.

f. Langer thuis blijven wonen.

Er wordt in de nota wel wat al te stellig uitgegaan van de vooronderstelling “dat mensen zolang mogelijk - op eigen kracht - thuis willen wonen” (p. 32). Er zijn ook mensen die om uiteenlopende redenen liever beschermd en/of in groepsverband willen wonen en dat zal altijd zo blijven. Voor deze groep kunnen (fiscale) voorzieningen worden getroffen. Maar ook voor zorginstellingen is dit van belang.

Advies 16: Neem beleidsmaatregelen op voor mensen die, in de te voorziene toekomst, wèl graag beschermd willen wonen, ook al hebben/krijgen zij daar geen indicatie voor.

g. Wmo-ondersteuning: het basisproces. - pag.33 e.v.

In de beleidstekst wordt uitgegaan van een goede balans tussen de eigen verantwoordelijkheid en die van de gemeente. Hoe de balans wordt ervaren zal vaak uiteen lopen, afhankelijk van wat de betrokkene “ zelf kan, op basis van de eigen kracht en graag wil” .

Advies 17: Basisvoorzieningen dienen “vrij toegankelijk te zijn maar niet altijd gratis”. Graag zien wij hier een nadere toelichting !

h. Het Keukentafelgesprek. - pag.34 – 36.

Advies 18: Wij verwijzen hierbij integraal naar het advies van Mezzo over visie, uitgangspunten en tips over de uitvoering inzake het keukentafelgesprek. De gemeente dient bij de toewijzing van de uitvoering van deze gesprekken streng te controleren of genoemde visie, uitgangspunten en tips door de uitvoerende instantie cq. medewerkers worden gedeeld en gehanteerd. (zie : Bijlage 1 en 2.pag. 12 e.v.)

i. Cliëntondersteuning - pag.36.

In het algemeen vragen wij aandacht het vele gebruik van “ambtelijke jargon” in de beleidsnota: woorden zoals het “keukentafelgesprek”, “de kanteling”, “competentieprofiel”; “katalysatorrol”; “welzijn nieuwe stijl” implementie” etc. etc. worden veel gebruikt. Citaat: “Door in te zetten op een integrale en gekantelde wijze van vraagverheldering en arrangeren is de oplossing van de vraag passend voor de inwoner” (p.36)

Van belang is eenduidige, heldere formuleringen te gebruiken zodat ook geen interpretatieverschillen ontstaan. Dergelijke verschillen van interpretatie zijn er met name tussen verschillende partijen, zoals tussen gemeenten, zorgaanbieders, Wmo-raden en burgers.

Advies 19: Advies: gebruik eenduidig, begrijpelijk - dus zoveel mogelijk in niet-ambtelijk jargon - Nederlands.

Het is zoals gesteld belangrijk cliënten in de gelegenheid te stellen zich te laten bijstaan door een onafhankelijke (externe) ondersteuner.

Advies 20: Een paar vragen: “Wat kan en mag de cliënt en/of zijn/haar mantelzorger van de cliëntondersteuner verwachten? En hoe verhoudt zich deze functionaris tot bijvoorbeeld de wijkcoach, de wijkverpleegkundige en de huisarts ? Hoe onafhankelijk is onafhankelijk? En hoe en door wie wordt deze ondersteuner bekostigd ?” Graag een duidelijke toelichting opnemen.

Advies 21: Maak in de uitwerking zowel procedureel, inhoudelijk als communicatief een helder profiel van de beoogd onafhankelijk (externe) ondersteuner (welke deskundigheid, taken, verantwoordelijkheden en beslissingen worden aan deze functionaris toegekend en welke niet?) en geef inzicht in de wijze van aanname en benoeming.

j. Mantelzorg - pag.37.

Advies 22: Wij verwijzen hiervoor integraal naar ons advies 2014-06 inzake de Concept Verordening Wmo 2015 (advies Mezzo – pag. 12 ev.)

k. Toekennen maatwerkvoorziening- pag.39.

Advies 23: maak in de uitwerking voor de zorgvrager op duidelijke en simpele wijze helder bij wie en waar hij/zij moet zijn voor het op te stellen ondersteuningsplan en het (al of niet) toekennen van een maatwerkvoorziening en welke rollen de diverse spelers hebben.

l. Inkoop maatwerkvoorzieningen en kwaliteitseisen - pag. 39-43

Advies 24: Weeg bij de kwaliteitsmeting de beoogde doelen mee en de hierop van invloed zijnde omgevingsfactoren.

m. De wijze van sturing en monitoring speelt hierbij inderdaad een grote rol pag.40

Advies 25: Wees als opdrachtgever helder en duidelijk in de formulering van de gestelde eisen en geef aan hoe en wanneer de raad en de cliëntenorganisaties en adviesraden wordt geïnformeerd.

n. Wmo- maatwerkvoorzieningen - pag. 41

Het uitgangspunt van Wmo maatwerkvoorzieningen is op zich goed. Het is een goed streven de opgelegde kortingen van het Rijk (30%) te verzachten middels besparingen. Door velen wordt puur het doorvoeren van een bezuiniging immers als dé achterliggende agenda beschouwd, met daarbij als argument dat de gemeente dichter bij de cliënt staat en de zorg goedkoper kan worden georganiseerd met maatwerk. Vervolgens moet de gemeente op onderdelen een (Europese) aanbesteding doen (al of niet in regionaal verband) waarbij de prijs vaak een allesbepalende rol speelt. Immers de overheid legt op dat er bezuinigd moet worden.

Advies 26: Belangrijk aandachtspunt: het risico is groot dat uiteindelijk het echte maatwerk er vanuit het oogpunt van de cliënt onvoldoende afkomt omdat de huishoudelijke zorg gegund wordt aan een zorgverlenende instantie die zich vanuit efficiëntie en kostenbesparing aan vaste en weinig klantvriendelijke protocollen (moet) houd(en)t.(zie: recent voorbeeld aanbesteding gemeente Urk: halvering uitgaven thuiszorg !)

Advies 27: Wij pleiten voor een duidelijk, transparant Wmo - aanbestedingstraject. Gunning van een aanbestedingstraject aan welzijns- of gezondheidsinstelling met bestuurder(s) die meer verdient(en) dan de "Balkenende-norm" dient per definitie te worden afgewezen. Wij adviseren de raad dit principe als opdracht aan het college op voorhand bij een aanbesteding (ook in geval van meerdere gemeenten) als voorwaarde mee te geven en op de naleving ervan secuur toe te zien.

o. Overgangsrecht voor bestaande cliënten - pag. 44

Met alle overgangsccliënten met een indicatie voor extramurale begeleiding moet in 2015 een overgangsgesprek worden gevoerd gericht op de herziening van het ondersteuningsplan uiterlijk per 1 januari 2016. (de z.g. "zachte landing...!" - pag.44) . Welk doel heeft de gemeente met deze gesprekken, de belangen kunnen immers tegengesteld zijn. Is het bijvoorbeeld de bedoeling de cliënt te voorzien van informatie over de transitie of is het vooral om een lagere indicatie te bewerkstelligen (en dus te kunnen bezuinigen).

Advies 28: Communiqueer - om geen verkeerde verwachtingen te wekken - zorgvuldig over het doel en de inhoud van de overgangsgesprekken met de huidige cliënten.

Om de overgang ("zacht..") goed en verantwoord te laten verlopen is het wenselijk dat de overgangsccliënten dezelfde zorgaanbieder en hulpverlener behouden. De zittende hulpverlener, die de cliënt goed kent, kan dan de overgang zorgvuldig begeleiden en versnippering in de maatregelen voorkomen en kan snel en zorgvuldig worden gecommuniceerd.

Advies 29: Laat de overgangsccliënten tot en met 2016 dezelfde zorgaanbieder behouden en vervolgens in één keer naar de mogelijk nieuwe situatie overgaan.

04. Slotopmerkingen.

Zoals gesteld is dit een preadvies. Wij behouden het recht om nog in een nader advies verder inhoudelijk te reageren als de definitieve beleidsnota voor ligt.

Wij sluiten af met een aantal aanvullende adviezen op specifieke onderdelen.

- a. De teksten in het Beleidsplan Sociaal Domein Etten-Leur kunnen scherper aansluiten op de wettekst en er kan meer een vaste structuur worden gehanteerd bij het opstellen van het Wmo - beleidsplan, waardoor ook meer inzichtelijk is of het WMO – beleidsplan dekkend is voor de wettelijke taken en bepalingen. Zo'n structuur zou kunnen zijn: het citeren van de wettekst; het constateren daarbij wat de gemeente als uitvloeisel van die wettekst behoort te doen en tenslotte het vermelden van de betreffende beleidsvoornemens. Daarbij had goed aangesloten kunnen worden bij de Modelverordening. Door zo te werken is eenvoudiger na te gaan of het Beleidsplan ook dekkend is vergeleken met de nieuwe Wmo-wet en of het beleid correct is verwoord.(Advies 30)
- b. Belangrijk is een goede samenhang tussen het beleidsplan en de Verordening Wmo. In het beleidsplan wordt het beleid op hoofdlijnen neergelegd, in de verordening wordt dit nader uitgewerkt in regels die inwoners inzicht geven in hun rechten en plichten. Niet alle onderwerpen die in het beleidsplan moeten worden beschreven, hoeven in de verordening te worden opgenomen. Wij constateren dat genoemde samenhang moeilijk valt te constateren en adviseren hieraan meer aandacht te besteden bv. in een separaat overzicht (Advies 31.)

- c. De Wmo-wet laat deels eigen beleid toe. Graag horen we hoe het College daarmee omgaat. Wij adviseren dat hier specifiek beleid op gemaakt wordt. Wij vinden dit zeer wezenlijk omdat dit bijna alle Wmo-gebieden betreft rond kwetsbare burgers. (Advies 32.)
- d. Het belang van tussentijdse evaluatie We adviseren om naast de jaarlijkse verplichting tot verslaglegging aan het Rijk in het tweede overgangsjaar een Wmo-brede evaluatie uit te voeren en de uitkomsten daarvan te betrekken tot bijstelling van beleid vanaf 2017. (Advies 33.)
- e. Leesbaarheid en toegankelijkheid van de teksten. Geadviseerd wordt met name voor ouderen een bijlage toe te voegen met een toelichting op begrippen en afkortingen. Toelichting wordt gevraagd door de geconsulteerde ouderenbonden op begrippen als: transitie en transformatie; intramurale dagbesteding; integraal; respijtzorg; implementatieplan; monitoring; informele zorg; extramurale indicatie etc. (Advies 34.)
- f. Het beleidsplan In de nota wordt geen aandacht besteed aan het probleem van wachlijsten en de beheersing daarvan. Met de transities kunnen deze nog langer worden. Advies: voeg in de beleidsnota een visie op wachtlijstproblematiek toe en de manier waarop deze teruggedrongen c.q. beperkt gaat worden. (Advies 35.)
- g. Wij zijn het eens dat de decentralisatie van Jeugdzorg; Participatiewet en AWBZ-Wmo naar de gemeente een enorme uitdaging is. Het is een risicovolle, gevoelige operatie gericht op kwetsbare burgers. (p.22) Wij vernemen graag op termijn de voortgang en verdere invulling van de nu gemaakte risico-inventarisatie met de bijhorende beheersmaatregelen (Advies 36.)
- h. Het financieel kader. (p.19 -22). Op pag. 19 wordt gesteld dat “Na drie jaar.....zullen de - sociale domein - middelen hoogstwaarschijnlijk worden toegevoegd aan de algemene uitkering gemeentefonds en zijn de middelen volledig vrij besteedbaar...” Wij zijn zeer bezorgd over deze omschrijving. Te vaak verdwijnen niet-geoormerkte middelen naar beleidsterreinen waarvoor deze niet zijn bedoeld (vgl. onderhoud schoolgebouwen). Wij verwachten een expliciete uitspraak en garantie van de gemeenteraad dat de huidige - geoormerkte - Wmo - middelen voor het Sociale Domein ook in de toekomst voor deze taakstelling zullen worden ingezet en dat het college in de toekomstige kadernota's, begrotingen en jaarrekeningen daarvoor - Wmo-proof! - openbare verantwoording aan de raad zal afleggen. (Advies 37.)
- i. In het kader van de nieuwe Wmo-financiering en het gevormde samenwerkingsverband met 6 gemeenten waarin Etten-Leur participeert vragen wij om aan te geven hoe de financieringsafspraken zijn in geval van een bovenregionale indicering van een cliënt. (een gemeente waar een cliënt niet woont draagt wel zijn kosten, maar ontvangt geen vergoeding)

Is er een solidariteitsafspraken tussen de betreffende gemeenten van kracht en/of zijn er afspraken gemaakt rond de (her-)verdeling en toerekening van budgetten en uitgaven. (Advies 38.)

- j. De invoering van de 3 transities per 1 januari 2015 door de gemeente is een ingrijpend proces, zeker voor de ambtelijke organisatie. Op pag.21-22 wordt aangegeven dat € 500.000 (!) gereserveerd is voor dit implementatieproces met name voor de tijdelijke uitbreiding van formatie. ICT; professionalisering etc. Graag krijgen wij een nadere onderbouwing van dit budget ! (Advies 39.)*
- k. Er vindt vanaf 2015 een forse korting plaats op de hulp bij het huishouden. (pag.45) Huidige en toekomstige cliënten maken zich grote zorgen over de continuering en uitvoering van deze diensten. Aangegeven wordt dat gezocht wordt naar een andere invulling en vernieuwing van HBH vanaf 2016. Wij adviseren betrokkenen in een zo vroeg mogelijk stadium hierover te informeren en bij aanbesteding van deze diensten nauwlettend toe te zien dat de Cao VVT wordt gehanteerd en gerespecteerd. (Advies 40.)*
- l. De uitvoering van dit beleidsplan vraagt van burgers een belangrijke cultuurverandering om in denken en gedrag naar een participatie-samenleving te groeien. Maar niets is juist moeilijker dan dat! Een cultuurverandering vraagt veel tijd. Onze maatschappij is erg individualistisch en dat zal dan toch moeten veranderen. Het is goed als daar juist in scholen en kerken echt aandacht aan wordt besteed. Op basis- en middelbare scholen bijvoorbeeld door middel van diverse projecten. In het beleidsplan zouden in dit verband ook de mogelijkheden van scholen en kerken genoemd dienen te worden; deze ontbreken nu. (Advies 41.)*

Tot slot wensen wij het college, gemeenteraad en de medewerkers van afdeling Samenleving alle succes, wijsheid en inventiviteit toe om het ingrijpende decentralisatieproces per 2015 actief in goede banen te leiden waarbij de positie van de kwetsbare burger in Etten-Leur en het “Wmo-proof streven” de centrale doelstellingen kunnen blijven.

Wij zullen als Wmo-adviesraad hierop vanuit onze taak en verantwoordelijkheid namens onze achterban nauwlettend, positief kritisch en actief meedenkend toe blijven zien.

Namens de Wmo-adviesraad Etten-Leur,
Elma Groen, voorzitter - Jan Hupkes, secretaris - Etten-Leur, 23 augustus 2014.

Bijlage 1: Het keukentafelgesprek, visie en uitgangspunten (advies Mezzo)

Het keukentafelgesprek in de praktijk

Inleiding

Gemeenten krijgen een steeds grotere taak in de ondersteuning van burgers bij zelfredzaamheid en participatie, vooral daar waar burgers er zelf of met behulp van hun sociale omgeving niet uitkomen. Burgers kunnen overeenkomstig de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, kortweg Wmo, in aanmerking komen voor ondersteuning. Bij een verzoek voor maatwerkondersteuning heeft de gemeente een onderzoeksplicht. Onderdeel van dit onderzoek is wat de aanvrager zelf kan doen, al dan niet met behulp van mantelzorg en vrijwilligers. Mezzo heeft bedongen dat de onderzoeksplicht ook behelst dat de mantelzorger kan aangeven welke ondersteuning nodig is om mantelzorg te kunnen bieden, waarbij mantelzorg niet kan worden gezien als voorliggende voorziening. De gemeente bepaalt zelf bij gemeentelijke verordening op welke manier uitvoering wordt gegeven aan deze onderzoeksplicht. In de praktijk zullen veel gemeenten hiertoe een gesprek aangaan met diegene die een beroep wil doen op (maatwerk)ondersteuning. Dit gesprek wordt wel "het keukentafelgesprek" genoemd. Dit keukentafelgesprek is van grote betekenis voor de hulpvrager¹) en zijn mantelzorger(s). Immers hier wordt de basis gelegd voor de ondersteuning die geboden wordt. 1) In deze notitie wordt gekozen voor de term hulpvrager, hierbij in acht nemende dat de betreffende hulpbehoevende hier niet altijd actief om vraagt.

In deze notitie worden de visie en uitgangspunten van Mezzo ten aanzien van het keukentafelgesprek verwoord. Dit vanuit het perspectief van de mantelzorger. Deze notitie is bedoeld voor belangenbehartigers, mantelzorg en gemeenten om hun eigen positie ten aanzien van het keukentafelgesprek nader te bepalen. **De Wmo-adviesraad Etten-Leur onderschrijft deze visie.**

Visie

Op eigen wijze zorgen

Het huidige regeringsbeleid is er op gericht dat burgers zoveel mogelijk zelf de verantwoordelijkheid dragen voor de zorg en ondersteuning voor elkaar. Daar waar dat niet lukt, biedt de overheid ondersteuning. Mezzo vindt het legitiem dat aan mensen de vraag wordt gesteld of zij kunnen bijdragen in de zorg en ondersteuning voor elkaar. Deze verantwoordelijkheid nemen burgers in de praktijk ook al. In Nederland verlenen al ruim 2,6 miljoen mensen langdurig of intensief hulp aan mensen die ondersteuning nodig hebben. Dat doen zij onbetaald, veelal uit liefde en betrokkenheid voor degene voor wie zij zorgen. Uitgangspunt van Mezzo is dat mensen de zorg op eigen wijze kunnen doen en de zorg kunnen combineren met een betaalde baan, opleiding of bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. Dit betekent ook dat mantelzorg niet verplicht of afgedwongen kan worden.

Maatwerk

Op eigen wijze zorgen vraagt om maatwerk. Immers elke hulpvraag en elke persoon is anders. Het bieden van maatwerk is een grote uitdaging. In de afgelopen jaren zijn we

gewend om in systemen te denken, met protocollen te werken en te komen met kant en klare oplossingen en zorgpakketten. Bij maatwerk ligt de focus op het resultaat. De ene burger zal namelijk in dezelfde situatie een andere ondersteuning nodig hebben en ontvangen dan de andere burger om hetzelfde resultaat te bereiken.

Indicatie

Aan de ondersteuning en zorg die aan burgers wordt geboden gaat een (zorg)indicatie vooraf. Een indicatie is noodzakelijk om schaarse middelen rechtvaardig te verdelen onder diegenen die deze hulp het hardst nodig hebben. Een indicatie kan echter ook de hiervoor beschreven maatwerkoplossingen in de weg staan, vooral daar waar de indicatie bestaat uit vast omschreven toetsingscriteria, protocollen en beslisbomen. Een goede indicatie, die ruimte biedt voor maatwerkoplossingen, bestaat in de visie van Mezzo uit een open dialoog tussen betrokken partijen; te weten de hulpvrager, betrokken mantelzorgers en de gemeente (of vertegenwoordigende partij). Het kenmerk van een dialoog is dat partijen, bewust van ieders rol en verantwoordelijkheid, als gelijkwaardige partners het gesprek aangaan 2), waarbij eerst de (zorg)situatie in beeld wordt gebracht en pas daarna de mogelijke vraagstelling en oplossingrichtingen aan de orde komen. De uitdaging is daarbij te kijken naar het totaalplaatje; ieders positie en rol, verwachtingen, vraag en mogelijke bijdrage aan de oplossing.

2) In voorkomende gevallen kan het wenselijk zijn dat er (eerst) afzonderlijke gesprekken plaatsvinden met de betrokkenen, bijvoorbeeld daar waar de mantelzorg zich niet goed durft te uiten in het bijzijn van de hulpvrager.

Uitgangspunten

De uitdaging is balans vinden tussen afspraken die houvast geven aan hulpvragers, mantelzorgers en de gemeenten en de vrijheid die nodig is om écht maatwerkafspraken te maken!

1. De hulpvrager en de mantelzorgers staan centraal

In veel gemeentelijke nota's wordt gesteld dat de hulpvrager en zijn omgeving centraal moeten staan. Dit betekent dat de formele zorg moet aansluiten op de informele zorg en niet andersom. Bij de inzet van deze formele zorg moet rekening gehouden worden met de mogelijke ondersteuning van de mantelzorgers.

Een hulpvrager en mantelzorgers hebben vaak zelf goed zicht op wat werkt en wat niet. Waar mogelijk houdt de hulpvrager zelf de regie over het zorgplan. Er wordt gesproken met de hulpvrager en de mantelzorgers, niet over de hulpvrager en de mantelzorgers. In deze gesprekken is de mantelzorgers een gelijkwaardige gesprekspartner en niet een afgeleide van de hulpvrager. Er wordt dan ook niet enkel gesproken over de inzet van de mantelzorgers, maar de mantelzorgers wordt vanuit een breder perspectief benaderd, zoals werk, inkomen en vrijetijdsbesteding.

2. Evenwicht tussen flexibele inzet van formele zorg en houvast voor de hulpvrager en mantelzorgers

De hulpvraag van zowel de hulpvrager als de mantelzorgers is dynamisch. Het ziektebeeld kan veranderen, maar ook de grenzen van mantelzorg zijn niet statisch. Om aan te kunnen sluiten bij de zorgvraag zal de formele zorginzet, binnen een bepaalde bandbreedte, flexibel moeten zijn. Toch zullen er heldere afspraken gemaakt moeten worden, zodat de hulpvrager en de mantelzorgers wel kunnen rekenen op de formele zorg. Dit geldt tevens voor de ondersteuning expliciet voor de mantelzorgers. Er zal rekening gehouden moeten worden met het leven van de mantelzorgers, waarin de mantelzorgers het ene moment meer ondersteuning behoeft dan het andere moment. Om op deze manier te kunnen werken, zal de gespreksvoerder naast de

kennis en expertise omtrent de hulpvraag van de hulpvrager, ook kennis en expertise moeten bezitten omtrent de vraag en ondersteuning van de mantelzorger.

3. Eenduidige, heldere afspraken

Afspraken omtrent de inzet van formele zorg en informele zorg worden goed vastgelegd. Er blijft 1 aanspreekpunt waar zowel de hulpvrager als de mantelzorger met vragen terecht kunnen, maar die ook aangesproken kan worden wanneer afspraken niet worden nagekomen.

4. Mandaat bij gespreksvoerder

De gespreksvoerder is onafhankelijk en heeft het mandaat om snel ondersteuning in te zetten. Het gaat hierbij ook om ondersteuning van de mantelzorger. Alleen op deze wijze kan snel geanticipeerd worden op de hulpvraag en kan ook daadwerkelijk maatwerk worden geleverd. Dit vergt bepaalde competenties van de gespreksvoerder waar afspraken over moeten worden gemaakt.

5. Integrale vraagverheldering

Pas wanneer alle domeinen aan bod zijn gekomen, ook van de mantelzorger, kan worden bepaald welke formele zorg aansluit bij de zorgvraag van de hulpvrager en de mogelijkheden van de mantelzorger. Het gaat dan bijvoorbeeld om werk en inkomen, beperkingen van de mantelzorger, maar ook om sociale activiteiten en eigen tijd van de mantelzorger. Dit wordt tevens benadrukt in een brief van staatssecretaris Van Rijn: "Nu worden de vraag van een mantelzorger en de vraag van de cliënt vaak als twee naast elkaar staande vragen benaderd, terwijl de situatie van de cliënt en de mantelzorger meestal onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Door integraal te kijken naar de cliënt en zijn sociale netwerk kan maatwerk worden geleverd voor het hele systeem.

³) Staatssecretaris Van Rijn, *Versterken, verlichten, verbinden*, 20 juli 2013.

6. Keuzevrijheid is gewaarborgd

Hulpvragers en de mantelzorger moeten binnen de mogelijkheden keuzevrijheid hebben in de hulp die ze ontvangen. Bij de inzet van zorg zal rekening moeten worden gehouden met persoonlijke voorkeur en kleine doelgroepen. Tevens moet het mogelijk zijn voor inwoners om buiten de inkoopcontracten om te kiezen voor professionals en organisaties.

7. Signalen worden tijdig opgevangen

Escalatie van problemen moet voorkomen worden door het vroegtijdig signaleren van behoeften en ondersteuningsvragen van de hulpvragers en de mantelzorger. Dit betekent dat iedereen in de sociale omgeving weet waar signalen in een sfeer van openheid en goed vertrouwen worden ontvangen. Vervolgens moet hier adequaat op worden ingespeeld. Door het vroegtijdig aanbieden van passende ondersteuning kan het gebruik van intensieve ondersteuningsvormen afnemen. Adequaat reageren op signalen betekent ook handelen in gevallen waarbij de hulpvragers en de mantelzorger niet zelf om hulp vragen, maar er wel problemen worden gesignaleerd. Daar moet de professional op af, en het liefst zo snel mogelijk, om erger te voorkomen.

De signaleringsfunctie stopt niet bij het keukentafelgesprek. Er worden evaluatiemomenten gepland.

Informeel hulpvragers en mantelzorger over rechten, plichten en mogelijkheden

Gemeenten stellen dat de regie bij de hulpvrager en zijn omgeving moet liggen. Om deze rol op te kunnen vervullen, moet zowel de hulpvragers als de mantelzorger kennis hebben met betrekking tot die rol. In het keukentafelgesprek moet een indicatie worden gemaakt van wat er nodig is om de regierol te vervullen. Dit kan informatie of een training zijn, maar ook andere vormen van ondersteuning.

Daarnaast moet de mantelzorger, als belanghebbende, een rol krijgen in de procedure van bezwaar en beroep en hierover worden geïnformeerd.

8. Oog voor dagelijks leven mantelzorgers

Er zit een verschil in het kunnen verlenen van mantelzorg en het moeten verlenen van mantelzorg. In een keukentafelgesprek wordt rekening gehouden met het dagelijks leven van de mantelzorger. Extra aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van jonge mantelzorgers die nog veel tijd moeten investeren in fysieke, cognitieve en sociale ontwikkeling.

Als vanzelfsprekend wordt de vrije tijd van alle mantelzorgers gewaarborgd.

9. Privacy van de hulpvragers en de mantelzorger wordt gewaarborgd

Er zit een spanningsveld tussen enerzijds een zorgvuldige gegevensuitwisseling in het kader van samenhang, integraliteit, een warme overdracht en anderzijds de bestaande strikte privacywetgeving.

De hoofdregel van de Wet bescherming persoonsgegevens luidt dat iedereen het recht heeft om te weten wat er waar over hem/haar vast ligt en wat er tussen wie wordt uitgewisseld. Dit geldt zowel voor de hulpvrager als de mantelzorger.

10. Mantelzorgers worden betrokken bij participatie

Nu gemeenten veel verantwoordelijkheid leggen bij mantelzorgers zal gewaarborgd moeten worden dat deze mantelzorgers ook een stem hebben in de beleidsvorming. Dit kan in de verordeningen omtrent Wmo-raden, cliënt- en participatieraden etc. worden gewaarborgd.

Bijlage 2: Het keukentafelgesprek in de praktijk
(advies Mezzo.; onderschreven door de Wmo-adviesraad Etten-Leur.)

10 adviezen voor gespreksvoerders.

1. **Laat je eigen referentiekader los** en verplaats je in de persoon en de situatie van de aanvrager en zijn mantelzorger.
2. **Werk geen vragenlijstje af, maar laat de aanvrager en de mantelzorger vertellen, laat ze hun verhaal doen.** Volg hun verhaal en stel open vragen. Als je denkt dat je begrepen hebt waar het de aanvrager om gaat, check dan of je hem of haar goed begrepen hebt: Heb ik het goed begrepen dat...
3. **Betrek de mantelzorger bij het gesprek.** Dit gaat de staatssecretaris wettelijk regelen. Vraag welke hulp de mantelzorger geeft, en wat dat voor hem of haar betekent. Hoe is het bijvoorbeeld voor hem om te zien dat de partner achteruit gaat?
4. **Bied de mantelzorger zo nodig steun aan.** Mantelzorgers doen soms al veel. Besef dat mantelzorgers eerder afgeremd moeten worden om overbelasting te voorkomen dan er een tandje bijdoen. Vraag wat gedaan kan worden om de taak van de mantelzorger te verlichten, wat hij of zij nodig heeft om het vol te kunnen houden?
5. **Betrek familieleden en andere betrokkenen bij het gesprek.** Breng in kaart welke hulp familieleden, vrienden, burens, kennissen, vrijwilligers en professionals bieden.
6. **Bedenk dat mensen het vaak moeilijk vinden om hulp te vragen (vraagverlegenheid) en om hulp aan te bieden (handelingsverlegenheid).** Je kunt als gespreksvoerder de drempel verlagen door met begrip voor de verlegenheid de ondersteuningsvraag te benoemen en een concreet voorstel te doen wie met hem of haar contact op kan nemen.
7. **Benoem de eigen kracht van de aanvrager en zijn sociale netwerk.** Laat blijken dat je ziet wat ze voor elkaar over hebben, wat ze voor elkaar betekenen en wat het van hen vraagt. Laat eerst de eigen kracht zien, alvorens er een appel op te doen.
8. **Zorg ervoor dat een aanvrager en zijn mantelzorger zich begrepen voelen.** Realiseer je dat begrip al een deel is van de oplossing. Heb dus niet alleen aandacht voor de beperking(en) die de aanvrager ervaart, maar ook voor de betekenis van die beperking(en). Een beperking betekent altijd verlies. Ga ook in op de interpretatie van het verlies. Zo'n interpretatie klopt soms niet. Iemand kan bijvoorbeeld zijn tuin niet meer onderhouden en denkt dat hij of zij daarom moet verhuizen.
9. **Bied de mantelzorger zo nodig een apart gesprek aan.** Als je merkt dat een mantelzorger in het bijzijn van de hulpvrager niet veel zegt of ontwijkende antwoorden geeft, dan is hij misschien bang om de hulpvrager te kwetsen. Je kunt als gespreksvoerder uit jezelf zeggen dat je nog een apart gesprek wilt met de mantelzorger.
10. **Zorg voor maatwerk.** Als je de vraag achter de vraag in de kaart hebt gebracht, en gekeken hebt welke oplossingen mantelzorgers en andere informele zorgers (gaan) bieden, welke hulpvragen blijven er dan nog over? Zorg ervoor dat het uiteindelijke antwoord op de vraag naar ondersteuning maatwerk is.

Advies 2014-05; aldus vastgesteld door het AB van de Wmo-adviesraad te Etten-Leur,

23 augustus 2014,

w.g.

Elma Groen, voorzitter

Jan Hupkes, secretaris

4.6. Advies 2014-06.

Advies Concept Verordening Wmo 2015 Etten-Leur. (advies 2014 – 06.)

1. Inleiding.

De nieuwe Wmo 2015 verschilt in veel opzichten van de Wmo 2007. Daarom is het nodig dat gemeenten een nieuwe Verordening maken. Voor huidige en toekomstige cliënten van de Wmo is deze verordening belangrijk, omdat hierin hun rechten en plichten ten aanzien van de Wmo-ondersteuning worden vastgelegd.

2. Wat staat er in de Wmo 2015 over de Verordening?

In de Wmo 2015 wordt in verschillende artikelen verwezen naar de Verordening. Sommige onderwerpen *moeten* gemeenten regelen in de verordening, en andere onderwerpen *kunnen* gemeenten regelen in de verordening.

Belangrijk is een goede samenhang tussen het beleidsplan en de verordening.

In het beleidsplan wordt het beleid op hoofdlijnen neergelegd, in de verordening wordt dit nader uitgewerkt in regels die inwoners inzicht geven in hun rechten en plichten. Niet alle onderwerpen die in het beleidsplan moeten worden beschreven, hoeven in de verordening te worden opgenomen.

Advies 01.: Geef in een duidelijk overzicht hoe de relatie Beleidsplan Sociaal Domein 2015 en de Verordening Wmo 2015 door de gemeente Etten-Leur concreet en volledig is vormgegeven.

In dit advies maken wij gebruik van de toelichting, aandachtspunten en opmerkingen vanuit burger- en cliëntenperspectief van de Toolkit Wmo Koepel / Aandacht voor Iedereen 1.) op de Modelverordening VNG, die als zodanig ook door de gemeente Etten-Leur in grote lijn is gebruikt.

Advies 02 : Screen het huidige concept model -verordening VNG op onderstaande aandachtspunten en opmerkingen en geef aan waarom deze wel, ten dele of niet zijn of kunnen worden overgenomen.

Wij richten ons derhalve op :

3. De verplichtingen van de gemeente om in de Wmo-verordening te regelen:

Tekst Wmo 2015, artikel 2.1.3, lid 1 t/m 4, artikel 2.1.4, lid 3 en 7, artikel 2.1.6 en artikel 2.6.6, lid 1:

Artikel 2.1.3

1. De gemeenteraad stelt bij verordening de regels vast die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het in artikel 2.1.2 bedoelde plan en de door het college ter uitvoering daarvan te nemen besluiten of te verrichten handelingen.

2. In de verordening wordt in ieder geval bepaald:

- a. op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt;
- b. op welke wijze de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld waarbij geldt dat de hoogte toereikend moet zijn;
- c. welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen;
- e. ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten vereist is;
- f. ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor de gebruikers van belang zijn, vereist is.

1.) zie: *Aandacht voor Iedereen; AVI-toolkit 14 – juni 2014*

3. In de verordening wordt bepaald op welke wijze ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop zij:

- a. in de gelegenheid worden gesteld voorstellen voor het beleid te doen;
- b. vroegtijdig in staat worden gesteld gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;
- c. worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen;
- d. deel kunnen nemen aan periodiek overleg;
- e. onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;
- f. worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.

4. In de verordening worden regels gesteld voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

Artikel 2.1.4

3. Het totaal van de bijdragen voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget gaat de kostprijs niet te boven. In de verordening wordt bepaald op welke wijze de kostprijs wordt berekend.

7. In de verordening wordt bepaald door welke instantie de bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget voor opvang wordt vastgesteld en geïnd. Het college draagt er zorg voor dat aan het CAK mededeling wordt gedaan van de bijdragen die door de bedoelde instantie zijn vastgesteld, voor zover niet betrekking hebbende op personen die de thuissituatie hebben verlaten in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld.

Artikel 2.1.6

Bij verordening wordt bepaald op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente.

Artikel 2.6.6

1. Met het oog op gevallen waarin ten aanzien van een voorziening artikel 2.6.4 wordt toegepast, worden bij verordening regels gesteld ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening. Daarbij wordt rekening gehouden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de arbeidsvoorwaarden.

4. Wat kunnen gemeenten in de Wmo-verordening regelen?

Tekst Wmo 2015, artikel 2.1.4, lid 1 en 2, artikel 2.1.5, lid 1, artikel 2.1.7 en artikel 2.3.6, lid 4:

Advies 03: Geef helder aan welke facultatieve bepalingen in de verordening zijn opgenomen en welke niet; motiveer deze keuze.

Artikel 2.1.4

1. Bij verordening kan worden bepaald dat een cliënt een bijdrage in de kosten is verschuldigd:
 - a. voor het gebruik van een algemene voorziening, niet zijnde cliëntondersteuning;
 - b. voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget.
2. In de verordening kan de hoogte van de bijdrage voor de verschillende soorten van voorzieningen verschillend worden vastgesteld en kan worden bepaald dat:
 - a. voor personen, behorende tot daarbij omschreven groepen, een daarbij aangegeven korting op de bijdrage voor een algemene voorziening van toepassing is;
 - b. de bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget:
 - 1°. verschuldigd is zolang de cliënt van de maatwerkvoorziening gebruik maakt onderscheidenlijk gedurende de periode waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt, en
 - 2°. afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot.

5. Gemeenteraad of college ?

Het is belangrijk om goed te begrijpen wat de rollen zijn van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en wethouders in het proces van totstandkoming en uitvoering van de verordening.

De raad is vanuit haar kaderstellende rol bevoegd om de verordening vast te stellen. De ambtenaren van de gemeente passen vervolgens de regels van de verordening toe. De raad kan de bevoegdheid om regels te maken delegeren aan het college. Het gaat daarbij om het stellen van nadere regels, ter uitvoering en/of verfijning van de raadsverordening. Dit zien we terug in de modelverordening: op verschillende plekken heeft de raad de keuze tussen een variant om zelf regelgeving in de verordening vast te leggen, en een variant waarin de regelgeving wordt gedelegeerd aan het college

In de modelverordening VNG hebben gemeenten de keuze tussen een variant waarbij de gemeenteraad de regelgeving vastlegt in de verordening en een variant – zoals in Etten-Leur toegepast - waarbij de raad de regelgeving delegeert aan het college van burgemeester en wethouders. En een tussenvariant waarbij de hoofdlijnen van het onderwerp in de verordening worden geregeld en de uitwerking aan het college wordt gedelegeerd. Deze tussenvariant heeft de voorkeur van de Wmo-adviesraad.

De varianten worden geboden in de artikelen 2 t/m 7 (procedureregels), 11 (regels voor de hoogte van een pgb), 12 (regels voor de hoogte van eigen bijdragen) en 16 (jaarlijkse waardering mantelzorgers). Het voordeel van het vastleggen van regels in de verordening door de raad is dat de regeling minder snel aangepast zal worden. Daardoor weten inwoners waar ze aan toe zijn. Nadeel is dat er minder snel ingespeeld kan worden op voortschrijdend inzicht. Belangrijke knelpunten die worden ontdekt kunnen hierdoor niet snel worden veranderd.

Advies 04a: Het is van groot belang de rollen en bevoegdheden van College en gemeenteraad goed in het oog te houden. Veel taken in de verordening zijn gedelegeerd aan het College; de raad staat daardoor buitenspel. Motiveer helder welke keuze in delegatie van bevoegdheden naar de gemeenteraad en - zoals in Etten-Leur –naar het College is gemaakt en motiveer deze gezien het belang van cliënten.
Advies 04b: Er is een tussenvariant waarbij de hoofdlijnen van het onderwerp in de verordening worden geregeld en de uitwerking aan het college wordt gedelegeerd. Deze tussenvariant heeft de voorkeur van de Wmo-adviesraad.

6. Hantering van begrippen

Belangrijk om op te merken is dat er begrippen in de modelverordening zijn opgenomen die niet in de wet zijn terug te vinden: het begrip *gesprek* in artikel 5, in het kader van het onderzoek, en het begrip *vooronderzoek* in artikel 4, waarmee een ambtelijke procedure wordt bedoeld.

Door de cliëntenorganisaties is gepleit voor het begrip *gesprek*. Dit impliceert meer wederkerigheid en gelijkwaardigheid van de cliënt zelf of zijn vertegenwoordiger dan het zakelijke begrip *onderzoek*. Bovendien bouwt het begrip *gesprek* voort op de ervaringen die gemeenten al hebben opgedaan met de Kanteling en het keukentafelgesprek. Hierover zijn inmiddels ook veel handreikingen van de VNG verschenen.

7. Belangrijke uitgangspunten bij de uitvoering van de Wmo-verordening door de gemeente:

De tijdsduur van melding tot einde onderzoek is 6 weken en van aanvraag tot maatwerkvoorziening is 2 weken. In totaal 8 weken van melding tot besluit.

De Wmo is voor iedereen toegankelijk, ongeacht inkomen of vermogen.

Het onderzoek moet worden uitgevoerd zoals in de wet staat beschreven. De nadruk ligt op de kwaliteit van het onderzoek.

Aanvraag van een maatwerkvoorziening kan alleen voor een ingezetene van de gemeente.

Aanvraag van opvang/beschermd wonen kan voor iedere ingezetene van Nederland.

De inzet mantelzorg en sociaal netwerk heeft geen verplichtend karakter maar dient wel in kaart te worden gebracht. Behalve eigen bijdrage maatwerkvoorziening (berekening en inning door het CAK) kan de gemeente ook een eigen bijdrage in de kosten voor een algemene voorziening vragen. De hoogte van deze bijdrage mag door de gemeente bepaald worden.

Advies 05 : Zorg dat in de Verordening wordt opgenomen dat de eigen bijdrage gemeld wordt aan het CAK in verband met cumulatieve eigen bijdrage. Dit laatste is een keuze van de gemeente en geen verplichting op grond van de wet.

8. Nieuwe bepalingen over participatie in de Wmo 2015

De gemeente is verplicht om de manier waarop zij cliënten en burgers betreft bij de uitvoering van de Wmo vast te leggen in de verordening. Dit is een belangrijk aandachtspunt omdat de bepalingen over de participatie van cliënten en burgers in de nieuwe Wmo 2015 zijn veranderd (zie artikel 2.1.3, lid 3). Een belangrijk verschil is dat de gemeente in ieder geval 'cliënten en hun vertegenwoordigers' moet betrekken bij de uitvoering van de Wmo. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de manier waarop gemeenten hun cliënten- en burgerparticipatie organiseren.

Advies 06 : Geef op korte termijn in een concreet plan aan hoe en in welke vorm de toekomstige cliënt- en burgerparticipatie gericht op het Sociaal Domein in Etten-Leur zal gaan plaats vinden, mede gelet op de huidige taken en rollen van de verschillende advies- en cliëntenraden.

9. Aandachtspunten per artikel vanuit het cliënt-/ burgerperspectief

In dit hoofdstuk geven we een korte toelichting op ieder artikel van de modelverordening en bespreken we relevante aandachtspunten en vragen vanuit het cliënt-/burgerperspectief.

Artikel 1: Begripsbepalingen.

In dit artikel worden alleen de definities gegeven van de begrippen die in de modelverordening worden gebruikt. Deze definities zijn overgenomen uit het wetsvoorstel Wmo, vanwege het feit dat ze bindend zijn voor de verordening. In de toelichting op dit artikel zijn meerdere wettelijke definities overgenomen. Zoals al in hoofdstuk 3 van deze handreiking is uitgelegd, is hier het begrip *gesprek* aan toegevoegd.

Artikel 2 tot en met 7 en artikel 8, eerste lid.

De artikelen 2 tot en met 7 en artikel 8, eerste lid in de modelverordening regelen de toegangsprocedure tot de Wmo. Het college draagt er zorg voor dat aan personen die daarvoor in aanmerking komen, een maatwerkvoorziening wordt verstrekt. In de verordening moet de procedure daarvoor worden vastgelegd. Dus op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt.

Advies 07: Advies om de gemeenteraad de procedureregels in artikel 2 tot en met 7 vast te laten stellen.

In artikel 2 tot en met 7 en artikel 8, eerste lid wordt een aantal facultatieve bepalingen genoemd. Het gaat om: artikel 3; artikel 4, tweede lid en vierde lid; artikel 7, eerste lid, tweede volzin en tweede lid; en artikel 8, eerste lid. Een goede reden om deze bepalingen in de verordening op te nemen is om het volledige beeld te schetsen van het proces en de rechten van de cliënt. Artikel 2, derde lid wordt in de modelverordening aangemerkt als facultatief. Deze bepaling refereert aan artikel 2.3.3 van de Wmo 2015.

Het is aan te bevelen om deze bepaling in de verordening op te nemen om een compleet overzicht te geven van de regelingen rondom de maatwerkvoorzieningen.

Let op: de VNG geeft aan dat het nog maar de vraag is of de raad in dit geval daadwerkelijk de bevoegdheid tot regelgeving mag delegeren naar het college. De Wmo 2015 geeft hier geen expliciete aanknopingspunten voor. De rechter zal hier uiteindelijk een oordeel over moeten vellen.

De kwaliteit van het onderzoek dat moet leiden tot het verstrekken van een maatwerkvoorziening is belangrijk. Het proces daar naartoe wordt vastgelegd in de verordening, artikelen 2 tot en met 8. Daarbij is ook de tijdsduur van de verschillende stappen in de wet vastgelegd: de periode van melding tot einde onderzoek duurt 6 weken, en van aanvraag tot maatwerkvoorziening duurt 2 weken. In totaal 8 weken van melding tot besluit. In het kader van de Wmo kan een melding vanuit cliëntperspectief opgevat worden als een verzoek om een beschikking, zoals een aanvraag dat is in de zin van de Awb (artikel 4.1 Awb). De gemeente zou dan ook een besluit moeten nemen als uit onderzoek na melding dat iemand geen aanspraak heeft op een Wmo-voorziening.

In de huidige opzet volgt pas een besluit (beschikking) nadat de burger een schriftelijke aanvraag heeft gedaan. Op grond van de Awb zou een belanghebbende op elk gewenst moment een aanvraag voor een Wmo-voorziening moeten kunnen doen. Dat wil zeggen, kunnen vragen om een besluit, waartegen bezwaar open staat. In de verordening moet daarom duidelijk worden wat het verschil is tussen een melding en een aanvraag en wie namens de inwoner bevoegd is een hulpvraag te melden of een aanvraag te doen.

Het college bevestigt de ontvangst van de melding schriftelijk of digitaal en dient de inwoner te informeren over rechten, plichten en gang van zaken. Bevestiging door de gemeente is belangrijk in het kader van ingebrekestelling van de gemeente indien er geen besluit wordt genomen op de aanvraag. Maar niet iedere melding hoeft bevestigd te worden, bijvoorbeeld als de melding niet bij de Wmo thuishoort of wanneer alleen informatie voldoende is. De procedure hiervoor wordt in de verordening beschreven.

Artikel 3: Cliëntondersteuning

In dit artikel wordt cliëntondersteuning geregeld. Het is sterk aan te raden om deze belangrijke functie voor cliënten goed in te regelen, hoewel het artikel formeel niet in de verordening geregeld te hoeft worden. In de nieuwe Wmo 2015 wordt cliëntondersteuning uitgebreider verwoord dan in de huidige Wmo.

Advies 08: Zorg dat cliëntondersteuning als laagdrempelige voorziening beschikbaar is voor alle inwoners, en in het bijzonder voor cliënten en hun mantelzorgers die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben of problemen hebben op andere terreinen binnen het sociale domein, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, onderwijs of schuldenproblematiek.

*Advies 09: In artikel 3, tweede lid is als facultatieve bepaling opgenomen dat het college de betrokkene na melding van de hulpvraag dient in te lichten over de mogelijkheid van **gratis cliëntondersteuning**. Deze bepaling refereert aan een amendement dat is aangenomen door de Tweede Kamer (verwerkt in artikel 2.3.2, derde lid van de Wmo 2015).*

*Advies 10.: Wij adviseren aandacht te hebben voor het volgende:
Er is nog een amendement over cliëntondersteuning door de Tweede Kamer aangenomen, dat nu niet als facultatieve bepaling is opgenomen in de modelverordening. Dit amendement regelt dat cliëntondersteuning onafhankelijk moet zijn (zoals verwerkt in de Wmo 2015, artikel 1.1.1). Onafhankelijk houdt in dat de cliënt erop moet kunnen vertrouwen dat de ondersteuning die door of vanwege de gemeente geboden wordt om een cliënt bij te staan tijdens de besluitvorming over de toekenning van een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget volledig onafhankelijk is van het besluit dat de gemeente uiteindelijk neemt om een cliënt wel of niet een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget toe te kennen. Mocht de cliënt twifelen aan de objectiviteit van de cliëntondersteuner, mag hij de gemeente daarop wijzen en vragen om een andere ondersteuner.
Geadviseerd wordt om deze bepaling in de modelverordening toe te voegen om een compleet overzicht te geven van de rechten van de cliënt.*

Artikel 4: Vooronderzoek; indienen persoonlijk plan

In dit artikel wordt uiteengezet welke ambtelijke voorbereiding nodig is ter voorbereiding op het onderzoek of gesprek. Als de cliënt genoegzaam (dat betekent in voldoende mate) bekend is of de melding een eenvoudige vraag betreft (zoals een aanpassing van een rolstoel), is een vooronderzoek of gesprek (zie artikel 5) niet altijd nodig.

De wet kent de term vooronderzoek niet. In de verordening wordt hiermee bedoeld een ambtelijke voorbereiding op het gesprek. Het vooronderzoek dient zo nodig plaats te vinden in samenspraak met de cliënt, omdat de cliënt in deze fase gegevens moet overleggen, bijvoorbeeld een identificatiedocument, en/of gegevens over (gewijzigde) omstandigheden en eventueel het persoonlijk plan. Op basis van deze gegevens besluit de gemeente of de melding onder de Wmo valt en er een gesprek zal plaatsvinden voor verder onderzoek.

Advies 11: Geadviseerd wordt dat de Wmo-consulent bij de cliënt geen inzage verzoekt van gegevens die niet relevant zijn voor de beoordeling van de aanvraag. In de nieuwe wet is opgenomen dat als iemand zelf een persoonlijk plan aanlevert dat dit leidend moet zijn voor een aanvraag.

Advies 12: Stel bij de nog te ontwikkelen format voor het persoonlijk plan het gebruik van universele taal (ICF) als voorwaarde, zodat de weergave niet voor meerdere interpretaties vatbaar is.

Artikel 5: Gesprek

Als uit het vooronderzoek blijkt dat de melding onder de Wmo valt maakt de gemeente een afspraak voor een gesprek in het kader van nader onderzoek. Dit artikel bespreekt welke onderdelen er in het onderzoek aan bod dienen te komen.

Bij 5. - lid 1.

Onlangs is duidelijk geworden dat bij toekenning van een individuele voorziening alleen bij die eerste toekenning gekozen kan worden tussen natura of PGB. Als eenmaal is gekozen voor een voorziening in natura, ook al is die inadequaar volgens gebruiker, dan is het niet mogelijk om binnen de afschrijvingstermijn van die voorziening in natura (die overigens langer wordt dan het nu geldende maximum van 30 maanden) over te stappen op Pgb. Jurisprudentie heeft bepaald dat een gemeente dan mogelijk 2x keer kosten zou moeten maken (wat natuurlijk niet zo is als een hulpmiddel wordt geleased zoals bij ons bij Welzorg) voor eenzelfde voorziening en dat achtte de rechter (in die situatie) "onredelijk".

Advies 13. De gemeente dient na melding van een inwoner een onderzoek uit te voeren om de leefsituatie van de cliënt zo volledig mogelijk in beeld te brengen. Het na melding verwijzen naar een algemene voorziening volstaat niet, tenzij de inwoner hier zelf expliciet om vraagt. Het is heel belangrijk dat een aanvrager in bovengenoemde beginsituatie goed wordt geïnformeerd over de keuze die hij slechts alleen op dat moment heeft.

Bij artikel 5. - lid 2 :

Advies 14: Leg in de Verordening vast dat het eigen plan leidend is en niet slechts "wordt betrokken bij...."

Opmerking: mantelzorger en hulp vanuit het sociaal netwerk is bovengebruikelijk en vrijwillig van aard en de te verlenen hulp kan niet verplicht worden.

Als afgezien wordt van een nader onderzoek of gesprek (artikel 5), is in de verordening opgenomen dat dit in overeenstemming of in overleg met de cliënt wordt bepaald. Er kunnen immers gewijzigde omstandigheden zijn, die bij een melding nog niet duidelijk zijn.

Bij artikel 5. lid 3: Het is de verantwoordelijkheid van het college om de cliënt (en diens netwerk) te informeren over de gang van zaken tijdens het gesprek en de rechten en de plichten. Daarnaast vraagt het college toestemming om gegevens te verwerken, maar als je deze toestemming niet geeft komt er ook geen besluit.

Vraag: waar vraagt het college precies toestemming voor? Archivering in strijd is met de Wet op de persoonsgegevens. Het college mandateert ELZ medewerkers, maar hoever reikt eigenlijk die bevoegdheid en de sociale recherche ?

Advies 15: Formuleer een heldere, eenduidige visie op welke wijze wordt omgegaan met het opvragen en vastleggen van persoonlijke gegevens van de cliënt, conform de eisen die de Wet op de Persoonsgegevens hierbij stelt.

Algemene opmerkingen:

Advies 16: Voor de belangrijke visie, uitgangspunten ” en uitvoerende tips van het “keukentafelgesprek” verwijzen wij naar het door ons hierbij integraal overgenomen advies van Mezzo(zie: bijlage 2 en 3.) Wij verwachten dat deze visie, uitgangspunten en praktische uitvoering worden overgenomen door de uitvoerende instantie die in Etten-Leur de keukentafelgesprekken gaat voeren.

Advies 17.: Geadviseerd wordt om in de Verordening op te nemen dat in het gesprek ook de mogelijkheden en de grenzen aan de belastbaarheid van mantelzorgers en hun ondersteuningsbehoefte worden onderzocht. Neem in de Verordening op dat het gesprek zo mogelijk plaats heeft bij de cliënt thuis, zodat er een totaalbeeld van betrokkene en zijn situatie verkregen kan worden.

Opmerking: Belangrijke aanvulling na parlementaire behandeling is het vermelden van het gewenste resultaat van de maatschappelijke ondersteuning. Het bereiken van dit resultaat staat centraal in de Wmo 2015. Dit resultaat kan worden opgenomen in het verslag en in de beschikking t.b.v. de maatwerkvoorziening en/of algemene voorziening.

*Advies 18: Ook de financiële gevolgen voor de cliënt, zoals eigen bijdragen, moeten in het gesprek aan de orde komen. De Wmo 2015 is voor iedereen toegankelijk, ongeacht inkomen of vermogen
Advies: neem in de Verordening op dat de cliënt niet verplicht is gegevens over zijn financiële positie te overleggen.*

Artikel 6: Verslag.

In artikel 6. lid 3. wordt de manier beschreven waarop verslaglegging van het gesprek of onderzoek dient plaats te vinden. “Opmerkingen en latere aanvullingen van de cliënt worden aan het verslag toegevoegd.” (variant A.)

Advies 19: Wij adviseren overneming variant B.: “De cliënt tekent het verslag voor gezien of akkoord en stuurt een getekend exemplaar naar de contactpersoon waarmee het gesprek is gevoerd. “. Het feit dat een cliënt geen zaken aan het verslag van het gesprek kan wijzigen, als hij van mening is dat er onjuistheden in staan, is nadelig voor de positie van de cliënt. Het kan zijn dat er zaken gewijzigd dienen te worden omdat ze niet juist genoteerd of geïnterpreteerd zijn. In dat geval tekent de cliënt voor gezien en kan daarbij aangeven waarom hij niet akkoord is. Geadviseerd wordt als er sprake is van een echt foute weergave een verbeterd verslag aan de cliënt wordt voorgelegd voor gezien of akkoord.

Wij vinden het correct dat de cliënt in ieder geval binnen 10 dagen (art6. lid 2.) een verslag krijgt toegezonden (en dus niet alleen op zijn verzoek).

Advies 20: Wij adviseren om streng toe te zien op hantering van de juiste termijn van toezending van het verslag, omdat dit in de hedendaagse praxis nogal eens ontbreekt.

Artikel 7: Aanvraag.

Bij Artikel 7 - lid 2. kan dus een gespreksverslag een aanvraag worden, maar dan moet de inhoud wel kloppen, immers moet de aanvrager het ondertekenen (voor akkoord). Het (standaard) Wmo- aanvraagformulier heeft echter ook beperkingen dus is de keuze voor deze methode beperkend.

In de Memorie van Toelichting op de Wmo 2015 wordt op de levensterreinen arbeid, onderwijs, wonen, mobiliteit, zorg en preventie een integrale aanpak bepleit: samenhang tussen AWBZ (WLZ), Zvw, Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.

Eén coördinerend persoon dient de aanvraag af te stemmen met de cliënt zelf en met andere betrokken partijen en/of andere regelingen. In de modelverordening Wmo is over samenhang en coördinatie niets te vinden, met uitzondering van artikel 10, tweede lid.

Advies 21: Geadviseerd wordt om het resultaat van de ondersteuning in een persoonlijk plan of het verslag van het onderzoek en de aanvraag zelf op te nemen. Hierin kan dan de samenhang met andere leefgebieden worden benoemd. In de beschikking dient in elk geval het resultaat van de maatwerkvoorziening te worden opgenomen (zie: artikel 10).

Artikel 8: Criteria voor een maatwerkvoorziening

Advies 22: Bij artikel 8 - lid 1. Omschrijven als: "Het college neemt het gespreksverslag met de eventuele toevoegingen en correcties vanuit de aanvrager, als uitgangspunt voor een maatwerkvoorziening."

Artikel 8. - lid 5. Er wordt hier nog steeds de oude terminologie gebruikt van "goedkoopst adequate voorziening". Inmiddels is dit achterhaald, want de wens van aanvrager, na de filter van informele zorg en voorliggende voorzieningen, is nu leidend.

Advies 23: Verander in artikel 8-lid 5 de term "goedkoopst adequate..." in: "best compenserende..."

Advies 24: Mensen moeten hun beperkingen eerst op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit het sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen verminderen of wegnemen. Het is echter niet de bedoeling van de wetgever om de inzet van mantelzorg en sociale netwerk verplicht te stellen, het moet wel in kaart worden gebracht. Dit is niet in de modelverordening opgenomen. Advies: maak hiervan een punt van aandacht voor belangenbehartigers om te monitoren hoe de gemeente hier in de praktijk mee om zal gaan.

Artikel 9: Advisering.

Bij artikel 9 kan men zich in algemene zin afvragen wat de kosten zijn voor het inwinnen van een extern advies (en de meerwaarde daarvan) afgezet tegen kosten van een (bv. simpele enkelvoudige) aanvraag voor HBH. Inleenkosten zijn Wmo-gelden en feitelijk ook politiek te maken keuzen.

Advies 25: Advies; hanteer bij het inwinnen van extern advies een kritische houding betreffende inhoud, kosten en meerwaarde. Wees als College hierin transparant richting de gemeenteraad.

Ook hier is het van groot belang dat onafhankelijke advisering plaats vindt.

Advies 26: Het is belangrijk om in de Verordening vast te leggen dat de advisering onafhankelijk is om te voorkomen dat het aanbod van een welzijns- of zorgaanbieder sturend wordt voor het advies. De cliënt zelf dient altijd betrokken te worden bij het advies.

Artikel 10: Inhoud beschikking.

Advies 27: Voeg aan artikel 10 toe: "Een cliënt heeft altijd de mogelijkheid om tegen de beschikking in bezwaar te gaan, zodra er een besluit van de gemeente ligt over een voorziening. Dit is geregeld in het bestuursrecht."

Artikel 11: Regels voor pgb.

Bij Artikel 11 vermeldt lid 6. een regel die een voorschot neemt op een nieuwe wet die nog moet worden aangenomen en waarvan nog helemaal niet bekend is wanneer die ingaat (voor zorgvuldige invoering van de WLZ is minimaal een half jaar voorbereidingstijd noodzakelijk. De Wmo-verordening gaat al per 1 januari 2015 van kracht gaan. De WLZ wordt pas in september '14 in de Tweede Kamer behandeld en zal op zijn vroegst in april 2015 in kunnen gaan. Wellicht wordt de ingangsdatum van de Wmo mee opgeschoven maar dit voorschot nemen kan juridisch niet. In artikel 2.3.6 van de Wmo worden voorwaarden verbonden aan de verstrekking van een pgb: de cliënt moet zich gemotiveerd op het standpunt stellen dat de maatwerkvoorziening die wordt geleverd niet passend is. Hier zijn overigens wel voorwaarden aan verbonden. De cliënt moet bijvoorbeeld de administratie kunnen doen en de beoogde voorziening of dienstverlening moet kwalitatief goed zijn. Het is goed daarbij aan te sluiten bij de huidige ABWZ-praktijk zoals in de MvT ook wordt gedaan, waarbij de cliënt bepaalt op basis van zijn eigen criteria of de maatwerkvoorziening in zijn situatie passend is.

Er mogen geen tussenpersonen of belangenbehartigers worden betaald uit het pgb voor een maatwerkvoorziening. Vraag: wat is precies een tussenpersoon? Is een organisatie als Surplus dan wel de organisatie binnen loket ELZ die alfa hulpen zoekt voor mensen met een indicatie HBH en de betaling ervan uitbesteed aan een administratiekantoor dan geen tussenpersoon? De definitie van hetgeen hier wordt bedoeld ontbreekt.

Advies 28: Geef een heldere definitie van het begrip tussenpersoon, die bij een maatwerkvoorziening kan worden ingezet.

De wijze waarop de tarieven voor een pgb worden vastgesteld worden in dit artikel vastgelegd. Daarnaast kan in de verordening worden vastgesteld onder welke voorwaarden en welke tarieven personen uit het sociale netwerk kunnen worden betaald. Onder het sociale netwerk kunnen ook mantelzorgers vallen. Daarbij heeft de regering aangegeven dat de beloning van het sociale netwerk in elk geval beperkt moet worden tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is.

Advies 29: Wanneer het door de cliënt gewenste aanbod duurder is dan het aanbod van het college, kan de cliënt het meerdere wel zelf bij betalen. Neem dit in de Verordening op. Wij adviseren voorts het Mezzo-advies op dit artikel integraal over te nemen. (zie: Bijlage 1. - pag. 23.)

Artikel 12: Regels voor bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen

In de Wmo-wetstekst staat dat gemeenten kunnen bepalen dat cliënten voor algemene voorzieningen, een bijdrage in de kosten verschuldigd zijn. Alleen voor cliëntondersteuning mag geen bijdrage gevraagd worden. In een dergelijke regeling kunnen gemeenten ook vaststellen dat er een korting wordt gegeven voor bepaalde groepen personen, en dat de bijdrage afhankelijk is van het inkomen en het vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot. Voor maatwerkvoorzieningen kunnen gemeenten alleen een eigen bijdrage vragen volgens de landelijke eigen bijdrage regeling via het CAK.

Gemeenten mogen burgers vanwege hun inkomen en vermogen niet uitsluiten. Bij het onderzoek zal de gemeente willen nagaan hoe het met de financiële zelfredzaamheid van de aanvrager is gesteld. De gemeente mag daar alleen op vrijwillige basis een beroep op doen. De gemeente kan wel een eigen bijdrage vragen ter hoogte van de kostprijs. Aangezien de duur van de eigen bijdrage van maximaal 3 jaar is losgelaten, kunnen mensen besluiten om zelf een goedkopere variant aan te schaffen.

Bepalend voor de hoogte en duur van de eigen bijdrage zijn de kostprijs van de maatwerkvoorziening en pgb's, het inkomen en vermogen van de cliënt. In het gesprek zal dit aan de cliënt duidelijk moeten worden gemaakt.

Behalve eigen bijdrage voor maatwerkvoorziening kan de gemeente ook een eigen bijdrage in de kosten voor een algemene voorziening vragen. De hoogte van deze bijdrage mag door de gemeente bepaald worden.

Advies 30: Het is aan te bevelen dat in de Verordening wordt opgenomen dat ook de eigen bijdragen gemeld worden aan het CAK in verband met cumulatie van eigen bijdragen. Dit laatste is een keuze van de gemeente, geen verplichting op grond van de wet.

Opmerking in dit verband: Belangrijk is om de effecten van de verschillende eigen bijdragen op de koopkracht van burgers te beschouwen en ervoor te waken dat het heffen van bijdragen voor algemene voorzieningen burgers ervan weerhoudt er gebruik van te maken.

Artikel 13: Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

Artikel 13 van de toelichting gaat over de beleidsvrijheid van gemeenten op kwaliteitseisen. Kwaliteitseisen die door de gemeente worden gesteld moeten de keuzevrijheid van de inzet van het pgb niet beperken, waardoor de kracht van het (kiezen voor een) pgb verdwijnt. Voorbeeld: aansluiting bij Firevaned voor de leveranciers van scootmobielen als voorwaarde stellen. Dit lidmaatschap levert alleen voordelen op voor leveranciers en niet voor gebruikers/gemeente. Hoe is nu het eigendomsrecht geregeld van een voorziening die middels PGB is aangekocht. Is de voorziening na de afschrijftermijn van de gemeente of van de gebruiker en mag die de voorziening dan niet verkopen? (artikel 2.4.2 van de verordening)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning. In de Wmo 2015 (artikel 3.1) staat dat aanbieders maatschappelijke ondersteuning van goede kwaliteit moeten leveren. De basisnormen staan hierbij vermeld. De VNG is gestart met een werkgroep om samen met patiënten- en cliëntenorganisaties en aanbieders een basisset kwaliteitsnormen te ontwikkelen voor de meest kwetsbare mensen. Deze basisset is toepasbaar voor inkoop of subsidiering van ondersteuning en voor de toegang tot ondersteuning. Kwaliteitsnormen zijn onderdeel van een kwaliteitssysteem dat het Wmo-beleidsplan ondersteunt. Daarin krijgen normen, toezicht, handhaving en cliëntervaringsonderzoek een plaats. Wij vernemen graag de uitkomst van dit onderzoek.

Advies 31: Betrek adviesraden en cliëntenraden actief en tijdig bij de opzet en toewijzing bij het jaarlijks vanaf

2016 verplicht af te nemen onafhankelijk cliëntervaringsonderzoek (artikel 2.5.1 van de Wmo 2015). Een basisvragenlijst, afgestemd op de basisset kwaliteitsnormen vormt hiervoor de input en basis om van daaruit dit onderzoek door de inbreng van genoemde adviesraden kwalitatief te versterken. De resultaten worden openbaar gemaakt en aan de gemeenteraad - tezamen met een plan van aanpak - aangeboden. Wij adviseren voorts het Mezzo-advies op dit artikel integraal over te nemen (zie Bijlage 1.- pag.22-23.)

Artikel 14: Meldingsregeling calamiteiten en geweld.

Advies 32: Het college kan bij nadere regeling bepalen welke verdere eisen gelden voor de melding. Het is van belang dat niet alleen aanbieders kunnen melden, maar ook cliënten en hun vertegenwoordigers, mantelzorgers en ondersteuners. In de regeling kan dan worden opgenomen hoe en bij wie zij de melding kunnen doen en op welke wijze cliënten hierover geïnformeerd worden.

Artikel 15 Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

Artikel 15. - lid 3: wanneer binnen 6 maanden na uitbetaling van PGB nog geen uitgaven zijn gedaan kan de toekenning weer worden ingetrokken. Opmerking: soms duurt het door omstandigheden gewoon langer om bv. een geschikt iemand te vinden voor HBH of voor een voorziening die de cliënt passend vindt. Voor HBH wordt pas aan het eind van een kalenderjaar verantwoording opgevraagd en in die situatie is deze regel onuitvoerbaar.

Advies 33: Als dit artikel specifiek bedoeld is voor de aanschaf van middelen dient dit in dit artikel als zodanig SMART omschreven te staan.

Artikel 16: Jaarlijkse waardering mantelzorgers.

Dit artikel beschrijft op welke manier gemeenten hun jaarlijkse waardering van mantelzorgers kunnen invullen. Deze bepaling in de Wmo komt in plaats van het mantelzorgcompliment, dat jaarlijks in de vorm van een geldbedrag door de rijksoverheid werd uitgekeerd. Het gaat om mantelzorgers van cliënten, woonachtig in de gemeente. Dit houdt in dat de betreffende mantelzorger in een andere gemeente kan wonen. De beslissing over de wijze van vaststelling is gedelegeerd aan het college en wordt nog in een nadere regeling vastgelegd. Naast deze wijze van waardering verwachten wij dat het faciliteren van mantelzorg de serieuze aandacht heeft.

Advies 34: Neem in de nog door het college vast te stellen Regeling "Jaarlijkse waardering mantelzorgers" in ieder geval op, dat mantelzorgers de mogelijkheid moeten hebben om zelf een keuze te maken voor het soort waardering, inclusief de mogelijkheid van een waardering in de vorm van een geldbedrag. Het valt aan te bevelen om in de regeling op te nemen dat mantelzorgers van burgers die niet bij de Wmo bekend zijn ook tot de doelgroep worden gerekend, bijvoorbeeld van WLZ en Jeugdwet.

Wij adviseren voorts het Mezzo-advies over dit artikel integraal over te nemen (zie: bijlage 1. pag.22)

Artikel 17: Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen.

Gemeenten kunnen besluiten om mensen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming te verstrekken ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie.

De manier waarop de gemeente invulling geeft aan deze 'kan-bepaling' kan verschillen.

Door deze regelingen af te schaffen en een klein deel van het budget over te hevelen naar de gemeenten hebben deze de mogelijkheid om financieel maatwerk te bieden of mensen door middel van bestaande of nieuwe regelingen te ondersteunen.

Advies 35: Communiceer als gemeente helder en tijdig naar betrokkenen die tot op heden gebruik maken van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en Compensatie Eigen Risico (CER) op welke wijze de gemeente de nieuwe regeling gaat vormgeven; criteria gaat hanteren en uitvoeren.

Artikel 18: Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden.

In de Wmo 2015 wordt aangegeven dat gemeenten in de verordening op moeten nemen op welke wijze zij zorg dragen voor een goede prijs-kwaliteit verhouding. Anders gezegd: zij moeten regels maken die waarborgen dat er een goede verhouding ontstaat tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening. De aandachtspunten in de modelverordening gaan vooral in op de kwaliteit (professionaliteit) van de beroepskrachten (inclusief zelfstandig werkenden) en de arbeidsvoorwaarden van het personeel van aanbieders.

Advies 36: Voeg toe art.18,2 punt c.: "Voor de vaststelling van een goede prijs-kwaliteit verhouding is ook de ervaren kwaliteit door cliënten en afstemming met informele zorgverleners uit het sociale netwerk en de eigen regio van de cliënt van belang."

Advies 37: In de Verordening wordt nu alleen gesproken over aanbieders met personeel. De verordening dient ook de mogelijkheid te geven aan zzp-ers om hun werk te kunnen doen. Het verdient tevens aanbeveling om aan te sluiten bij de afspraken rond basistarieven in de huidige AWBZ, zoals de VNG in de ledenbrief suggereert.

Artikel 19: Klachtenregeling.

In de Wmo 2015 staat dat in ieder geval in de verordening moet worden vastgelegd ten aanzien van welke voorzieningen een regeling van afhandeling van klachten van cliënten vereist is. De aanbieder is dan verplicht een klachtregeling op te stellen. In de MvT van de Wmo 2015 staat bovendien dat cliënten in beginsel moeten kunnen klagen over alles wat hen niet aanstaat in de manier waarop zij zich bejegend voelen. Dit kunnen dus ook klachten richting gemeente zelf zijn over het gedrag van een gemeenteburgemeester, of over het verloop van het gesprek. Er kunnen inhoudelijke en procedurele klachten ontstaan bij de afhandeling van de aanmelding/aanvraag. Deze dienen te worden gericht aan de gemeente. Klachten op uitvoering zouden volgens dit artikel bij de (geselecteerde) aanbieders (ZIN/PGB) terecht moeten komen en worden gemonitord door de gemeente. Vraag: als er geen maatwerkvoorziening wordt geleverd (doordat er gewoon geen aanbod is) door de (door de gemeente geselecteerde) aanbieders? Waar wordt dan een "klacht" neergelegd?

Advies 38: Advies aan de gemeente goede regie te houden op uitvoering van bovengenoemde klachtenregeling. De gemeente is ook verantwoordelijk voor de compensatie van burgers met beperkingen. In een beschikking moet dus worden opgenomen wat de maximale wachttijd is waarbinnen een gemeente nog wel aan de compensatieverplichting voldoet en wanneer niet meer.

Tenslotte:

Advies 39: Artikel 19, derde lid: om zorgvuldig toe te zien op de naleving van klachtregelingen van aanbieders, kan de gemeente ook input vragen van Wmo-raden, lokale belangenbehartigers en cliëntenraden. Zij kunnen de signalen van hun achterban inventariseren en aan de gemeente terugkoppelen. De klachtafhandeling dient laagdrempelig, herkenbaar, toegankelijk, onafhankelijk en transparant te zijn. Wij adviseren daarnaar te handelen.

Advies 40: Het dient duidelijk te zijn waar cliënten terecht kunnen als hun klacht bij een aanbieder niet goed is afgehandeld (bijvoorbeeld een verzoek tot handhaving). Het is aan te bevelen om hiervoor een onafhankelijke partij in het leven te roepen. Dus een andere partij dan de gemeente of de aanbieder zelf. Ook vormen van alternatieve geschillenbeslissing of mediation kunnen hierbij in overweging worden genomen.

Artikel 20: Medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 20 van de toelichting regelt het recht op medezeggenschap van gebruikers van zorg van een bepaalde zorgaanbieder. Hoe verhoudt die medezeggenschap zich tot de advisering (in de Wmo adviesraad) van onze gemeente en de gemeenten die deze aanbieder bediend?

Dit artikel gaat over medezeggenschap van cliënten tegenover aanbieders. Voorheen moesten aanbieders voldoen aan de Wet klachtenrecht cliënten en de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz). Onder de Wmo is het stellen van regels geheel aan gemeenten overgelaten.
:

Advies 41: Het is van belang dat wordt vastgelegd dat er in de medezeggenschap wordt geregeld dat cliënten vroeg in het besluitvormingsproces worden betrokken, dat zij de informatie en ondersteuning krijgen die nodig is om hun medezeggenschap effectief te kunnen uitoefenen. Het is belangrijk om zorgvuldig te bekijken wat de gevolgen van de medezeggenschapsregeling zijn voor kleine aanbieders. Hiervoor zijn wellicht andere vormen van medezeggenschap denkbaar.

Advies 42: Artikel 20, tweede lid: wij adviseren om in de verordening wordt opgenomen dat de gemeente naast periodieke overleggen met aanbieders en het jaarlijks cliëntervaringsonderzoek ook periodieke overleg organiseert met de Wmo-adviesraad, lokale belangenbehartigers en cliëntenraden, om feedback te verkrijgen ten aanzien van de naleving van de medezeggenschapsregelingen.

Artikel 21: Betrekken van ingezetenen bij beleid.

Dit artikel beschrijft op welke manier gemeenten ingezetenen betrekken bij het beleid. Belangrijk om te vermelden is dat er in de nieuwe Wmo-wetstekst is opgenomen dat gemeenten niet alleen ingezetenen, maar in ieder geval cliënten en hun vertegenwoordigers dienen te betrekken bij de uitvoering van deze wet (artikel 2.1.3, lid 3)..

Advies 43: De verordening dient op dit punt een zo volledig mogelijk beeld van de Wmo-wetstekst te geven. Hiertoe dient in artikel 21, lid 2 vóór het woord advies opgenomen te worden: 'gevraagd en ongevraagd'. De gemeente dient in het verband van dit artikel tevens te wijzen op artikel 4, lid 3 van het VN-verdrag.

Advies 44: Het is aan te bevelen om in de Verordening op te nemen dat het beleid en verordening worden aangepast wanneer de evaluatie met ingezetenen, cliënten en hun vertegenwoordigers daartoe aanleiding geeft.

Artikel 22: Evaluatie.

Dit artikel beschrijft de evaluatie van de verordening in de praktijk. Deze bepaling is als facultatief aangemerkt omdat de Wmo 2015 hiertoe niet verplicht. Door dit artikel niet op te nemen legt het college van Etten-Leur geen verantwoording naar de gemeenteraad af. Wij hebben hiertegen uitop basis van medezeggenschap en inspraak bezwaar.

Advies 45: Het is aan de raad om te bepalen of zij een evaluatie van de werking van de Verordening in de praktijk wenst. Wij adviseren dit wel te doen en dit in een apart artikel in de Verordening vast te leggen. Deze evaluatie is niet hetzelfde als de evaluatie die op centraal niveau plaats zal vinden, maar kan wel de daarin verzamelde gegevens benutten.

De raad geeft zo vorm aan het proces van horizontale verantwoording: verantwoording van het college naar de raad. In het kader van de horizontale verantwoording is het belangrijk dat het beleid periodiek (bijvoorbeeld eens in de vier jaar) en daarnaast op basis van noodzaak of dringende behoefte wordt geëvalueerd. Bij de evaluatie dienen Wmo-raden, adviesraden, lokale belangenbehartigers en cliëntenraden een rol te spelen: zij kunnen feedback geven op basis van signalen van hun achterban.

10. Toelichting algemeen.

In de Toelichting Algemeen - pag. 7 staat dat het college bevoegdheden mag mandateren aan (ondergeschikt en niet ondergeschikt zijnde) medewerkers (bv. van loket ELZ) of zorgaanbieders en deskundigen. Deskundigheid van deze medewerkers is een belangrijke voorwaarde.

Advies 46. Wees als college kritisch op de deskundigheid van betrokken medewerkers bij mandatering. Vergroot waarborgen daartoe o.a. door het geven van een heldere, eenduidige instructie.

Er wordt in de toelichting verwezen naar de wetstekst Wmo en de begrippen in die wetstekst. Toelichting: begrippen die bindend zijn volgens artikel 1.1.1. zoals beschermd wonen worden verder in de verordening en in de toelichting niet benoemd, maar vormen wel de kaders voor de uitvoering van een (samenhangend)beleid. Deze begrippen zijn ook bindend en leidend voor partners (zorgaanbieders en wooncorporaties) in beleidsnotities. De gemeente heeft op basis van art. 1.2.1. ook zorg voor de participatie van inwoners van de gemeente in opvang of begeleid wonen. (dus niet primair voor beschut of verzorgd wonen)

Voorbeelden om op te nemen:

Definitie van beschermd wonen: wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving;

Definitie van opvang: onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Advies 47: Voeg aan de Verordening en de toelichting enkele bindende definities (zoals Beschermd wonen en Opvang) toe.

1.2.2.. Definitie van mantelzorg zouden wij verder willen definiëren.

Nu in de wet: *hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het*

kader van een hulpverlenend beroep. In de bovenstaande definitie wordt geen uren criterium genoemd bij mantelzorg. Mezzo gaat uit van bovengebruikelijke zorg van minimaal 8 uur per week.

De bestaande basisfuncties mantelzorg worden herijkt en op korte termijn aangereikt aan gemeenten om op te nemen in het beleidsplan en ook de facilitering van de informele zorg wordt een plaats gegeven in de verordening. Het gaat dan alleen om mantelzorgers die zorgen voor zorgvragende inwoners uit Etten-Leur, die niet alleen op basis van de Wmo zorgvrager zijn. (zie toelichting artikel 16)

Advies 48: Wij wachten deze aanvullingen af en vragen ons daarover nader te informeren.

Waar in de wet gesproken wordt over één plan heeft de gemeente Etten-Leur deelplannen voor de Participatiewet, de transitie AWBZ en de Jeugdwet, al wordt wel integraliteit beoogd (zie: Beleidsplan Sociaal Domein - pag.11.) Deels komt dit voort uit de intergemeentelijke samenwerking met wisselende samenstelling.

Advies 49: Bewaak in de uitvoering van genoemde deelplannen de onderlinge raakvlakken zodat er geen blinde vlekken of onbediende (kleine) doelgroepen zoals specifiek wordt bedoeld in 2.1.2.4.C. van de wet ontstaan.

Wij wijzen nog op een wezenlijk verschil in de oude wet Wmo en de nieuwe wet wat betreft woningaanpassingen ten behoeve van minderjarigen met een beperking. Eerder werd geen beroep gedaan op de onderhoudsplicht van ouders (omdat men destijds vond dat die kosten de financiële zorgplicht van ouders overstegen) maar in de nieuwe wet kan het college beslissen dat ook ouders een aandeel moeten leveren, afhankelijk van hun vermogen en het gezamenlijk inkomen. (artikel 2.1.5.) Behalve wanneer ouders de ouderlijke macht zijn ontzegd wordt geen aandeel gevraagd.

Advies 50: Ontwikkel een visie waarin de gemeente Etten-Leur duidelijkheid geeft inzake de onderhoudsplicht van ouders ten behoeve van woningaanpassingen voor minderjarigen met een beperking. Aanvullende vraag: In het kader van de financiële compensatie van mensen met een beperking (2.1.7.) die aannemelijke meerkosten hebben, geldt een gemeentelijk (financiële) compensatieplicht. Is deze ook voor de doelgroep (ouders van kinderen met een beperking) van toepassing ?

Art. 2.2.4.2 wijst op het belangrijkste aspect van cliëntondersteuning: leidend is de vraag van de cliënt. (niet van de mantelzorger, niet van de onafhankelijke ondersteuner Joop of Ria en ook niet van de zorgaanbieder, de (on-)mogelijkheden van de gemeente of van het sociale wijkteam)

Bij artikel 2.3.5.6. is voornoemd artikel ook relevant voor de beoordeling van de wetstekst:

“Het college kan een maatwerkvoorziening weigeren indien de cliënt aanspraak heeft op verblijf en daarmee samenhangende zorg in een instelling op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, dan wel er redenen zijn om aan te nemen dat de cliënt daarop aanspraak kan doen gelden en weigert mee te werken aan het verkrijgen van een besluit dienaangaande.”

Het lijkt erop dat er een schot kan worden opgetrokken tussen (mogelijk) WLZ -gerechtigden en als er sprake is van WLZ vanuit de Wmo geen compensatieverplichting is. In 2015 is er overgangsrecht en de gemeente heeft individueel een onderzoeksverplichting, ook al staat er in de toelichting bij 2.3.2 “wanneer een zorgvraag op grond van een andere wet kan worden beantwoord, iemand direct en gericht kan worden doorgewezen”. Dit kan nooit categoriaal en moet altijd worden onderzocht. (Wat als bijvoorbeeld een WLZ-gerechtigde op een wachtlijst staat en er is (nog) geen passend aanbod ?)

Advies 51: Wij adviseren om in bovenstaande gevallen steeds te onderzoeken of er conform de wettelijke bepalingen juist wordt gehandeld richting de cliënt.

11. Slotopmerking.

De neiging is groot voor de gemeente om een verordening, dus ook deze, primair als toetsinstrument te gaan gebruiken en de bepalingen erin leidend te doen zijn bij de uitvoering van het beleid.

*Advies 52: Wij pleiten ervoor om de **kwetsbare burger centraal** te stellen in zijn streven de eigen redzaamheid te helpen vergroten. De bepalingen in de verordening zijn dan niet meer in eerste instantie leidend maar **ondersteunend; niet de regel staat centraal maar de intentie die eruit spreekt**.*

*De kern van de Kanteling is te acteren met minder regels; minder bureaucratie en minder overhead.
Wij adviseren de gemeenteraad en het college vanuit deze gedachte te handelen in relatie tot uitvoering en toepassing van de artikelen van de Verordening Wmo 2015.*

Advies Concept Verordening Wmo 2015 (advies 2014-06),
aldus vastgesteld door het AB van de Wmo-adviesraad Etten-Leur,

Etten-Leur; 21 augustus 2014

Elma Groen, voorzitter
Jan Hupkes, secretaris

Bijlage bij advies Concept Verordening Wmo 2015 (advies 2014-06.)

- **01. Advies Mezzo inzake Verordening Wmo - p.18.**

Bijlage 1.

Mezzo Advies – voor gemeenten Verordening Wmo 2015

Auteur: Karin Verbeek ; Bunnik, mei 2014 Mezzo, Postbus 179, 3980 CD Bunnik.

Inhoudsopgave

1. INLEIDING

2. DE REIKWIJDTE VAN MANTELZORG

2.1. Mantelzorg is altijd vrijwillig

2.2. Mantelzorg en bovengebruikelijke zorg

3. WAARDERING VAN MANTELZORG, ARTIKEL 16

4. SAMENSPEL FORMELE EN INFORMELE ZORG, ARTIKEL 13

5. PGB, ARTIKEL 11

1. Inleiding

In dit advies geeft Mezzo overwegingen en concrete tips voor het opstellen van de lokale *Verordening Wmo 2015*.

Mezzo voegt over de volgende onderwerpen graag haar expertise toe aan het bijgaande Advies 2014-06 van de Wmo-adviesraad Etten-Leur:

- De reikwijdte van mantelzorg
- Waardering van mantelzorgers
- Samenspel formele en informele zorg
- Regels voor PGB

2. De reikwijdte van mantelzorg

Mezzo vindt het belangrijk om, ongeacht welke keuzes in de verordening ook gemaakt worden, te handelen *in de geest van de nieuwe Wmo 2015*. Oogmerk van de Wmo is immers dat zorg aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van mensen. Dat betekent dat gemeenteraden en Colleges de grote verantwoordelijkheid hebben steeds te blijven volgen wat de inwoner kan en nodig heeft, of de kwaliteit van ondersteuning gewaarborgd blijft, of de zorg nog passend is. Gemeenten hebben daarnaast de taak bij te dragen aan betere financiële houdbaarheid van de langdurige zorg. Maar dit mag nooit de eerste leidraad zijn voor het vormgeven en uitvoeren van beleid voor haar inwoners. Wanneer wordt geïnvesteerd in de informele zorg, volgt op de langere termijn een kostenbesparing. Dát is de volgorde.

Dat betekent dat gemeenteraden en colleges scherp in de gaten moeten houden of inderdaad *redelijkerwijs* wordt beoordeeld welke rol het sociale netwerk kan spelen bij de ondersteuning van een zorgvrager. Mezzo pleit ervoor dat de mantelzorger op eigen wijze kan zorgen. Vrijwillig, en waar nodig op maat ondersteund.

2.1. Mantelzorg is altijd vrijwillig

In haar Ledenbrief WMO 2015 geeft de VNG aan:

‘Van verplichte mantelzorg of nauw omschreven uitsluitingsgronden voor toekenning van een maatwerkvoorziening wil het kabinet niets weten. De VNG heeft steeds vraagtekens gezet bij de vrijblijvendheid van sturingsprincipes van de nieuwe Wmo, maar de praktijk zal moeten uitwijzen of dit terecht is’ (...)

‘In de Wmo 2015 blijft mantelzorg in principe vrijwillig. Wel krijgen gemeenten vanuit de Wmo 2015 de opdracht om eerst na te gaan of het probleem van de cliënt met inzet van eigen netwerk kan worden opgelost.’

Mezzo Advies

Naar aanleiding van deze passages wijst Mezzo nog eens met klem op het intrinsiek niet-verplichte karakter van mantelzorg. Mantelzorg is niet in principe vrijwillig, mantelzorg is altijd vrijwillig. Mantelzorgen is het meer dan gebruikelijk, intensief, zorgen voor een naaste, vanwege de persoonlijke band met diegene. Mensen willen vaak graag zelf voor hun naaste zorgen, maar dat wil zeker niet zeggen dat professionele zorg door mantelzorg kan worden vervangen.

3. Waardering van mantelzorg, artikel 16

In artikel 16 van de modelverordening doet de VNG een voorstel voor de waardering van mantelzorgers. De suggesties die genoemd worden in zowel het artikel als in de Toelichting, doen geenszins recht aan de wettelijke verantwoordelijkheid die gemeenten krijgen. Noch aan het budget wat hiermee gemoeid is.

Mezzo Advies

Mezzo pleit voor de volgende invulling van waardering:

Er- en herkennen. Laat zien dat er oog is voor de inzet van mantelzorgers, dat dit wordt erkend en gewaardeerd. De inzet van mantelzorgers verdient steun en waardering van de overheid. Zij maken de beoogde participatiesamenleving tot werkelijkheid. Uit onderzoek van Mezzo (Nationaal Mantelzorgpanel, 2013) blijkt dat mantelzorgers deze waardering belangrijk vinden. Ruim 60% van de panelleden geeft aan dat het mantelzorgcompliment een waardering is voor de mantelzorgtaken die zij uitvoeren. Ook vindt 53% het een erkenning van het feit dat ze mantelzorgers zijn. Ruim 92% van de panelleden geeft aan het belangrijk te vinden dat de overheid mantelzorgers blijft waarderen. Gemiddeld maken mantelzorgers per jaar € 1.100,- aan extra kosten. Denk bijvoorbeeld aan reis- en telefoonkosten. Zeker nu de rijksoverheid burgers met klem vraagt om meer voor elkaar te zorgen, moeten financiële drempels zoveel mogelijk worden weggehaald. Uit het eerder genoemde onderzoek blijkt dat mantelzorgers zich het meest (50%) gewaardeerd zouden voelen door een vast geldbedrag.

Preventie overbelasting. Individueel gerichte waardering draagt bij aan het in beeld brengen en bereiken van mantelzorgers die zichzelf als zodanig nog niet herkennen. Zet in op individuele waardering en daarbij het in beeld krijgen van Mantelzorgers om tijdig de steun te geven die nodig is. Innovatiefonds informele zorg. Reserveer budget voor de bevordering en realisatie van innovatieve activiteiten. Die bijdragen aan het bereiken en ondersteunen van mantelzorgers, om hun positie en draaglast te versterken. Voor burgerinitiatieven en innovatieve samenwerkingsprogramma's van bedrijven, zorg- en welzijnsorganisaties, etc. Het gaat om innovatie, niet om de reguliere activiteiten die gemeenten nu al uitvoeren in het kader van de Wmo, waaronder de basisfuncties Mantelzorg.

4. Samenspel formele en informele zorg, artikel 13

Met betrekking tot de uitvoering van de maatschappelijke ondersteuning kan het College bevoegdheden delegeren aan (zorg)aanbieders. Bijvoorbeeld wanneer zorgaanbieders in wijkteams gemandateerd zijn om het keukentafelgesprek te voeren, laagdrempelige voorzieningen toe te kennen of directe ondersteuning te bieden.

In artikel 13 worden de kwaliteitseisen voor maatschappelijke ondersteuning vastgelegd. Mezzo dringt erop aan dat in deze kwaliteitseisen wordt vastgelegd dat zorgprofessionals aansluiten bij de informele zorg. De formele zorg moet aansluiten bij de wijze waarop de zorgvrager en mantelzorgers het thuis geregeld hebben. Als het eigen netwerk van mensen als eerste aan de beurt is om de zorg op te pakken, moet dit ook leidend zijn in de afstemming met de formele zorg. Het samenspel moet zich richten op de behoeften van de zorgvrager en mantelzorgers.

Naast de zorgvrager en de mantelzorgers hebben vrijwilligers een eigen plek, ook als het gaat om de samenwerking informele en formele zorg. Vrijwilligers en professionals moeten elkaar aanvullen. In onderstaand kader is verwoord hoe de gemeente de afstemming tussen formele en informele zorg kan vastleggen in de verordening. De wijziging ten opzichte van de modelverordening van de VNG is onderstreept.

Mezzo Advies

Artikel 13. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

1. Aanbieders zorgen voor een goede kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen, door:

a. het afstemmen van voorzieningen op de persoonlijke situatie van de cliënt en het aansluiten bij de informele zorg;

b. het afstemmen van voorzieningen op andere vormen van zorg, waaronder informele zorg;

c. erop toe te zien dat beroepskrachten tijdens hun werkzaamheden in het kader van het leveren van voorzieningen handelen in overeenstemming met de professionele standaard;

(...)

5. PGB, artikel 11

Gemeenten zijn niet verplicht, maar hebben de mogelijkheid om een persoonsgebonden budget (pgb) toe te kennen, ook aan mensen uit het sociale netwerk. De voorwaarde voor beloning van het sociale netwerk, wordt in de concept Modelverordening beschreven als: ‘dient (...) beperkt te blijven tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is.’ Het is belangrijk dat de gemeente niet van zorgvragers en zorggevers verwacht dat zij de te geven informele zorg kunnen objectiveren of kapitaliseren. De realiteit is dat mensen vaak een zoektocht naar passende zorg in natura achter de rug hebben en dan pas om een PGB verzoeken. Vraag naar deze zoektocht om te kunnen beoordelen of iemand uit het sociale netwerk de zorg inderdaad meer passende zorg kan leveren. Daarbij natuurlijk rekening houdend met de kosten, als reële eis. Mezzo vindt daarnaast dat wanneer een mantelzorger taken uit een PGB betaald krijgt, niet uit het oog verloren moet worden dat deze in de meeste gevallen óók nog bovengebruikelijke zorg levert. Iemand die betaalde niet-professionele hulp levert aan een naaste is meestal tegelijkertijd nog mantelzorger. Kortom: het is belangrijk dat de gemeente kijkt naar de werkelijke relatie die bestaat tussen twee mensen en niet naar hoe die relatie volgens regelingen gedefinieerd wordt.

Mezzo Advies

Mezzo adviseert de voorwaarde voor het toekennen van een pgb aan iemand uit het sociale netwerk als volgt te omschrijven. De wijziging ten opzichte van de tekst van de VNG is onderstreept: ‘(...) De beloning van het sociale netwerk dient in dit geval beperkt te blijven tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit redelijkerwijs aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is. (...)’

4.7. Advies 2014-07.

Aan:
het college van burgemeester en wethouders
postbus 10.100
4870 GA Etten-Leur

Etten-Leur, 16 oktober 2014.

Betreft: aanvullend advies inzake onafhankelijk vertrouwenspersoon Wmo (advies 2014-07)

Geacht college,

U ontving reeds van ons de adviezen 2014-05 en 2014-06 inzake het Concept Beleidsplan Sociaal Domein 2015 en de Concept Verordening Wmo 2015.

In onze reactie op uw inspraakverslag tijdens de Inforaad op 13 oktober 2014 hebben wij nogmaals gepleit voor het instellen van een onafhankelijke vertrouwenspersoon Wmo. Uw College heeft hierop tot onze spijt afwijzend gereageerd.

Uw motivatie op ons voorstel (zie: uw reactie op advies 09 C van ons advies 2014-05) vinden wij onjuist en onvolledig. U verwijst (als alternatief) naar de onafhankelijke cliëntondersteuner in dienst van een gecontracteerde professionele organisatie ten behoeve van de individuele cliënt. Ons voorstel richt zich juist op een onafhankelijke vertrouwenspersoon, los van de gemeente en los van iedere professionele organisatie; als vraagbaak; mediator, informant, gids etc. voor de (veelal kwetsbare) burgers die uiteindelijk toch nog vragen / zorgen / problemen hebben over hun Wmo-indicatie; hun bejegening; hun privacy; het verslag; hun recht tot beroep etc. en die vanuit genoemde positie "gemeentebreed" kan opereren en aan uw college en de adviesraden kan rapporteren over de geconstateerde burgerervaringen rond de komende transitie. Dit laatste kan weer ten goede komen aan de verdere verbetering van uw Wmo-beleid en het streven naar "Wmo-proof" ; iets dat wij van harte ondersteunen.

Op vragen vanuit uw raad bleek veel belangstelling voor ons voorstel en de behoefte aan nadere toelichting. Door de strakke tijdsplanning doen wij u en uw raad deze informatie op bijgevoegde manier toekomen o.a. over de functieomschrijving en taakhoud van de vertrouwenspersoon Wmo (en zo mogelijk vertrouwenspersoon Sociaal domein) en enkele praktijksituaties. Bij onderzoek is ons gebleken dat vele gemeenten reeds een dergelijke functionaris hebben aangesteld en dat de ervaringen voor burgers zeer positief zijn.

Over de verdere uitwerking; invulling en uitvoering van dit voorstel - mocht dit uiteindelijk door u cq. de raad worden overgenomen - willen wij graag met u van gedachten wisselen en uw college separaat een advies uitbrengen.

Gezien bovenstaande motivatie en bijgevoegde informatie verzoeken wij uw college met nadruk om uw standpunt betreffende dit punt te willen herzien.

Wij zien uw reactie met belangstelling spoedig tegemoet.

Met vriendelijke groet,
namens de Wmo-adviesraad Etten-Leur,

Elma Groen, voorzitter

Jan Hupkes, secretaris

**Bijlage bij advies 2014-07 d.d. 16 oktober 2014:
nadere informatie vertrouwenspersoon Wmo**

Algemeen: Vertrouwenspersoon Wmo / Sociaal Domein
(Jeugd, AWBZ/Wmo, Participatie wet)

Door de overheveling van de Jeugdzorg, AWBZ naar de Wmo gaat er veel veranderen voor burgers. Zij zullen in de toekomst het gesprek moeten aangaan met medewerkers van de gemeente in het 'keukentafelgesprek' over de gewenste ondersteuning en indicatie. Het kan voorkomen dat een burger niet tevreden is over afspraken die gemaakt zijn over de indicatie, over de manier waarop de afspraken tot stand zijn gekomen, het nakomen van deze afspraken of de dienstverlening of bejegening van medewerkers van gemeenten of uitvoerende organisaties. Een gesprek met een onafhankelijke vertrouwenspersoon Sociaal Domein kan een goede stap zijn om een voor beide partijen vervelende en dure klachtenprocedure te voorkomen.

De vertrouwenspersoon is en werkt vanuit een van gemeente onafhankelijke organisatie. Dat maakt dat de vertrouwenspersoon echt naast de burger kan staan. De vertrouwenspersoon Wmo neemt niet de verantwoordelijkheid over van de burger, maar ondersteunt deze in het proces en dragen van de verantwoordelijkheid en in de afweging welke verantwoordelijkheid de burger zelf wil en kan dragen.

Taakomschrijving vertrouwenspersoon Wmo

- ☑ Bij problemen, vragen en klachten kunnen burgers een beroep doen op de vertrouwenspersoon.
- ☑ De tevredenheid van de burger over de oplossing is daarbij een belangrijk uitgangspunt
- ☑ De vertrouwenspersoon Wmo ondersteunt de burger bij zoeken oplossing van de onvrede en klachten en de stappen die de burger kan nemen om tot een constructieve oplossing te komen.
- ☑ De vertrouwenspersoon Wmo ondersteunt de burger bij het achterhalen van informatie die kan bijdragen aan een oplossing.
- ☑ De vertrouwenspersoon Wmo ondersteunt de burger bij het bespreekbaar maken van de onvrede met (medewerker van) de gemeente - organisatie.
- ☑ De vertrouwenspersoon geeft informatie en is gids functie in allerhande klachtprocedures en ondersteunt de burger in het verkrijgen en begrijpen van informatie.

Zomaar enkele voorbeelden Vertrouwenspersonen Wmo bij gemeenten etc.

“De Wmo vertrouwenspersonen treden op als onafhankelijke personen die benaderbaar zijn voor de burger die een beroep doet/wil doen op de Wmo.

In geval van onduidelijkheid of twijfel over de juistheid van de ambtelijke advisering c.q. besluitvorming kan de aanvragende burger deze kwestie met een van de vertrouwenspersonen doornemen.

Aangezien de vertrouwenspersoon een integriteitverklaring heeft ondertekend in het kader van geheimhouding, komt de privacy van de burger niet in gevaar.

Zodoende kan de vertrouwenspersoon de ervaren problematiek met de verantwoordelijke Wmo consulent bespreken.

Hierdoor ontstaat een breed beeld van informatie en oriëntatie over uw probleem. Dit is in het belang van een zorgvuldige afweging van de belangen van zowel u als burger als van de gemeenschap.

De stap om een vertrouwenspersoon te benaderen is laagdrempelig en het kunnen raadplegen van een onafhankelijke deskundige kan meerwaarde bieden voor u als burger. Uiteraard blijven de Wmo consulenten van het Loket maatschappelijke ondersteuning in het gemeentehuis altijd benaderbaar voor vragen op het hele terrein van de Wmo.

Naast mediation en een luisterend oor kan de vertrouwenspersoon ook signalen ter verbetering van het beleid doorgeven aan de Participatieraad en de gemeente”.

(gemeente Heeze - Leende)

“De Wmo-adviesraad adviseerde over het benoemen van een onafhankelijk Vertrouwenspersoon voor het gehele Sociale domein, w.o. de Wmo, het Jeugdbeleid en de Gemeentelijke zorgtaken. In de toekomst krijgt de Gemeente de verantwoordelijkheid voor de Jeugdzorg en AWBZ-taken. Dit naast de huidige Wmo taken.

De burger zal in de toekomst voor haar / zijn ondersteuning in gesprek moeten gaan met b.v. consulenten vanuit de Gemeente of andere professionals over de gewenste ondersteuning naast de eigen verantwoordelijkheid en wat b.v. de familie of omgeving kan doen. Vaak zal men tevreden zijn over de oplossingen en de gang van zaken.

Het kan echter ook voorkomen dat een burger niet tevreden is over de gevonden oplossing of de gevoerde procedure. Om hem / haar in dit geval te ondersteunen is een onafhankelijke Vertrouwenspersoon zeer gewenst om tot een voor de betrokkene goede oplossing te kunnen komen.

De Wmo-raad adviseerde daarom voor een Vertrouwenspersoon die echt naast de burger staat en werkt vanuit een van de Gemeente onafhankelijke organisatie. Een Vertrouwenspersoon die de burger ondersteunt bij het proces, het verkrijgen van de gewenste informatie en ondersteuning. Een Vertrouwenspersoon die naast kennis, vaardigheden ook de mogelijkheden heeft een zwaarwegend advies aan de Gemeente / het College te geven.” (Gemeente Odoorn – Borger)

"Zoals u weet heeft de Belangen Vereniging Gehandicapten "Noordwijk Voor Iedereen" zitting in de WMO adviesraad. Deze heeft vanaf het invoeren van de WMO advies uitgebracht voor het installeren van een ombudsman/vrouw voor de WMO. De gemeente was terughoudend want iedereen heeft het recht om bezwaar te maken tegen een WMO beschikking. De adviesraad vindt dat er juist bij zo een enorme verandering , van Wvg naar WMO (en de overgang van de huishoudelijke hulp) er iemand zou moeten zijn die een gemeentelijke afwijzing van een aanvraag met de aanvrager nog eens kan doornemen, wat is er misgegaan?. Dit voordat een bezwaarschrift wordt opgesteld. Is de aanvraag niet juist geweest of niet duidelijk geweest of is er naar de letter van de wet afgewezen maar zijn er naar de geest van de wet toch nog mogelijkheden. Kortom het lijkt ons prettig als er iemand is die daar naar kan kijken. Het schrijven van een bezwaarschrift moet aan allerlei criteria voldoen en dat kan soms de reden zij het dan maar niet te doen."

Uit: infoblad Belangenvereniging gehandicapten Noordwijk

UIT DE PERS:

VERTROUWENSPERSOON WMO GEMEENTE HEEZE

Dhr. Dekkers, voormalig huisarts, functioneert als vertrouwenspersoon WMO. Hij is een onafhankelijk persoon die door burgers benaderbaar is bij geval van twijfel, onduidelijkheid of meningsverschil over de juistheid van een WMO-beschikking. Hij kan de kwestie met de burger doornemen

Hij kan in zijn rol van vertrouwenspersoon nagaan op de WMO-aanvraag, -procedure of -afwijzing juist is geweest en of er op grond van de wettelijke regelgeving, verordening en beleidsregels door de WMO-consulenten is gewerkt. Hij heeft in deze situatie de rol van bemiddelaar en kan een second opinion opstellen. Hij is verplicht tot geheimhouding zodat de privacy van burgers niet in gevaar komt.

*Hij is bereikbaar van maandag t/m donderdag van 12.00 uur tot 13.00 uur op telefoonnummer **06-1278997** en via e-mail **thjgdekkers-arts@planet.nl***

Wmo-adviesraad Lisse

Vertrouwenspersoon voor WMO-voorzieningen en de WWB

De gemeente Lisse heeft de heer Kloos aangesteld als vertrouwenspersoon voor voorzieningen uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Wet Werk en Bijstand (WWB). Men kan daarbij denken aan voorzieningen voor gehandicapten, hulp bij het huishouden, bijstandsverlening en bijzondere bijstand. Het gaat om alle zaken die in of via het Lokaal Loket Lisse en de ISD Bollenstreek lopen.

Voor advies en bemiddeling:

De heer Kloos geeft advies aan de inwoners van Lisse die vinden dat zij niet goed zijn behandeld. Men kan ook bij hem terecht als men met vragen is blijven zitten waar geen bevredigend antwoord op is gekomen. Het officiële klachtrecht is vaak een te hoge drempel. Een gesprek met een vertrouwenspersoon kan dan een goed alternatief zijn. Verder kan hij een bemiddelende rol spelen bij dreigende conflicten en proberen partijen bij elkaar te brengen.

Strikt vertrouwelijk contact:

De gesprekken met de heer Kloos zijn strikt vertrouwelijk. Hij is bovendien geheel onafhankelijk. Het gesprek kan bij iemand thuis plaatsvinden of in het gemeentehuis. Men kan hem bereiken via het e-mailadres: vertrouwenspersoon@lisse.nl en op telefoonnummer 06-238.229.54. Of men maakt een afspraak via het Lokaal Loket, telefoonnummer: 0252-755.599.

Uit: Advies WMO-raad 's-Hertogenbosch op Beleidsplan Sociaal Domein 2015-2016

Ombudsfunctie

“Het is onmogelijk om in één keer een stelsel te ontwerpen, dat zonder fouten is.

Fouten en tekortkomingen moeten gemeld en behandeld kunnen worden.

Op individueel niveau is hierin voorzien door de verplicht gestelde klachtenregeling bij de hulp-/zorginstellingen. Wordt een klacht niet opgelost, dan kan, via cliëntondersteuning en door gebruik te maken van een vertrouwenspersoon, geprobeerd worden om alsnog tot een oplossing te komen.

Op collectief niveau (op het niveau van de ontworpen systemen) dient bijsturing ook mogelijk te zijn.

De Wmo adviesraad pleit derhalve voor instelling van een ombudsfunctie.

Door de transities verbreedt het werkkterrein van de Wmo adviesraad steeds meer.

De driehoek “burgers/instellingen/(gemeentelijke) overheid” wordt tot een vierhoek door de dwingende samenwerking van gemeente, de zorgverzekeraars en het zorgkantoor. De uitbreiding van onderwerpen en de verandering van het veld (van drie- naar vierhoek) noopt de Wmo adviesraad tot nadenken over de eigen positie, werkwijze en inrichting. Ook wordt overwogen of de beschreven ombudsfunctie dicht tegen de Wmo adviesraad kan worden georganiseerd.”

Voorbeeld van een volledig advies door Wmo-adviesraad Borger-Odoorn inzake instellen onafhankelijk vertrouwenspersoon.

Zie:

http://www.wmoraadboggerodoorn.nl/uploads/media/20140619advies_vertrouwenspersoon.pdf

4.8. Advies 2014-08.

Aan:

Het College van Burgemeester en wethouders,
Postbus 10.100
4870 GA te Etten-Leur.

Etten-Leur, 19 november 2014.

Betreft: uw adviesaanvraag 28 oktober 2014 inzake eigen bijdrage.

Ons kenmerk: **advies 2014-08. (eigen bijdrage individuele vervoersvoorzieningen)**

Geacht College.

Wij ontvingen uw adviesaanvraag d.d. 28 oktober 2014 inzake uw voorgenomen besluit eigen bijdrage vervoersvoorzieningen.

Ten aanzien van dit voorstel reageren en adviseren wij als volgt.

01. U stelt dat het hier gaat over een voornemen tot invoering van een "eigen bijdrage voor alle individuele vervoersvoorzieningen."
Bij artikel 4. meldt u echter : "De gemeente Etten-Leur vraagt voor **alle** individuele voorzieningen.....een eigen bijdrage". Het is onduidelijk of het hier individuele vervoersvoorzieningen betreft of dat het ook over andere voorzieningen gaat dan alleen de vervoersvoorziening. Kortom: zeer verwarrend.
Eenduidigheid en helderheid is hier gewenst en ontbreekt nu.
02. De invoeringstermijn van 1 januari 2015 achten wij onhaalbaar en ongewenst, uitgaande van een zorgvuldig, tijdig, helder en op de betreffende doelgroep gericht informatie- en communicatietraject. In het verleden heeft de gemeente Etten-Leur hier meerdere keren (te veel) steken laten vallen, met veel onnodige onrust tot gevolg onder de belanghebbenden. Vanuit onze adviesraad - en de gemeenteraad - is telkens weer om een zorgvuldig communicatietraject verzocht : (gelijk)tijdige berichtgeving naar de cliënten in heldere, begrijpelijke taal, die niet voor meerdere interpretaties vatbaar is.
03. Het toepassen van verschillende eigenbijdrageregelingen kan voor betrokkenen een stapeleffect hebben. Wij adviseren de uitvoering van deze regeling via het CAK te laten

plaatsvinden, zodat de draagkracht van de cliënt uitgangspunt is voor de hoogte van de eigen bijdrage en er een maximering bij de verschillende eigen bijdrageregelingen kan worden toegepast. Niet duidelijk wordt uit het advies of en zo ja, hoe een bovengrens wordt gesteld. Ook wanneer die grens (bij stapeling) wél is aangegeven, maar in een ander document, dient dit óók in het besluit “eigen bijdrage vervoer” duidelijk vermeld te worden. Wanneer de opgelegde eigen bijdrage een vorm van bezuiniging is, moet dit ook als zodanig verwoord worden.

04. Inning eigen bijdrage: algemeen.

In het verlengde van de opmerking onder 03. adviseren wij om vanaf 2015 ook de inning van de eigen bijdragen voor algemene voorzieningen, naast de inning van de eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen zoals begeleiding via een PGB of HbH ook via het CAK te laten verlopen, zodat er voor de cliënt een duidelijk inzicht is in genoemde stapeling.

05. Nog aanvullend inhoudelijk naar aard en bedoeling:

- Zie: p. 1 van het advies; **Aanleiding**, 2^e ¶

De vraag is of een “eigen bijdrage” een vorm is van meer eigen verantwoordelijkheid. Het eerste ligt in het verlengde van het tweede en suggereert dat er een causaal verband is. Of dat er is en zo ja hoe, dat wordt niet uitgelegd.

- p. 2 Artikel 4

In de Wmo is het vragen van een eigen bijdrage blijkbaar *toegestaan*. “Toegestaan” is iets anders dan bijv. een verplichting. Wat gebeurt hier in de tekst?

- ‘Vervoer’ vraagt om een ‘eigen bijdrage’.

Deze begrippen worden blijkbaar gezien als zelfstandige entiteiten, waarbij de ontwikkeling naar het vragen van een eigen bijdrage een proces is zonder “human-actors”. Met andere woorden: de mens om wie het gaat blijft buiten het gezichtsveld.

Tegelijk is er - meer algemeen gesteld - een proces gaande waarin mensen tot meer eigen regie en zelfredzaamheid/zelfstandigheid moeten komen. Er wordt voorbij gegaan aan de vraag of burgers niet zeer wel in staat zijn deze begrippen meer of minder zelfstandig (!) in te kunnen vullen. Ook hierbij blijft de kwetsbare burger buiten schot, maar moet aan zijn zelfstandigheid een invulling geven, zoals de overheid i.c. de gemeente die stelt, nl. een eigen bijdrage. Dit is overigens in tegenstelling met p. 2 onder “Er wordt rekening gehouden met Beroep”, waar gesteld wordt dat cliënten zich moeten kunnen voorbereiden op het betalen van een eigen bijdrage. Over het hoe en wat van die voorbereiding wordt niet geschreven.

06. Tenslotte: het heffen van een eigen bijdrage is uiteindelijk een (uw) politieke keuze.

Deze mag de doelstelling van de Wmo in geen enkel opzicht in de weg staan: het behoud van zelfstandigheid en eigen regie voor de (veelal kwetsbare) burger en zijn wens om binnen zijn mogelijkheden deel te blijven nemen (participatie) aan het maatschappelijk leven.

Wij zien uw inhoudelijke reactie graag binnen 10 dagen tegemoet.

Met vriendelijke groet,

namens de Wmo-adviesraad Etten-Leur, Elma Groen, voorzitter ; Jan Gerard Hupkes, secretaris

5. Wmo-adviesraad en INSPRAAK.

5.1. Inspraak Jan Hupkes namens de Wmo - adviesraad Etten-Leur bij de Inforaad 13 oktober 2014 (Beleidsplan Sociaal Domein 2015).

Geachte leden van de raad, geachte leden van de verschillende adviesraden en overige aanwezigen;
Mijn naam is Jan Hupkes, secretaris van de Wmo-adviesraad Etten-Leur.

Onze bijdrage aan deze inforaad is tweedelig:

Onze voorzitter Elma Groen zal na mij een presentatie geven meer gericht op de systeemwijzigingen die op u en ons allemaal afkomen en hoe daar op een wat andere wijze tegenaan gekeken kan worden en ikzelf zal namens de Wmo-adviesraad nog enkele inhoudelijke kanttekeningen plaatsen bij de adviesprocedure en het inspraakverslag betreffende het concept- beleidsplan Sociaal Domein en de Concept verordening Wmo 2015.

Korte terugblik in het verleden...

Op 14 juli 2014 ontvingen de Wmo-adviesraad; het Platform Minima en Maatschappelijk Welzijn; de Seniorenraad; het Gehandicaptenplatform en de Cliëntenraad Sociale zaken het verzoek om het College te adviseren op het conceptbeleidsplan Sociaal Domein en de Verordening Wmo 2015. Voor 24 augustus diende hun adviezen binnen te zijn; u kent inmiddels de omvang en aard de nota's...ga er maar even aan staan...

Een adviesaanvraag midden in de zomervakantie waardoor overleg met mede- adviesraadleden en een goede interne besluitvorming nauwelijks mogelijk was heeft uiteindelijk geleid tot een totaal van 266 reacties op geleverde adviezen; kritische opmerkingen; vragen en verbeteringen op het beleidsplan en de voorliggende verordening. Hiervan werden in totaal 93 adviezen door de Wmo-adviesraad ingebracht.

Ik denk dat deze adviesopbrengst uniek is en in de laatste jaren van het functioneren van uw raad niet eerder is voorgekomen !

En dat alles dus naar voren gebracht en verwerkt door vrijwilligers namens de vele doelgroepen in Etten-Leur die zij vertegenwoordigen... : in één woord: burgerinspraak ten voeten uit..!

Kortom: voor u ligt nu een gratis collectief advies, zonder 1 Euro externe advieskosten geleverd (...altijd welkom in deze tijd van bezuinigingen..)....dames en heren raadsleden, doe er u voordeel mee als u zich binnenkort zelf gaat uitspreken over deze belangrijke beleidsdocumenten gericht op de 3 transities van Wmo - Awbz zorg, participatie en jeugd per 1 januari 2015.

Ik wil dit verzoek benadrukken omdat wellicht anders snel de neiging bij u ontstaat om het inspraakverslag als reactie op genoemde adviezen als enige leidraad bij uw komende besluitvorming te gaan gebruiken.

Vooraf gesteld:

Eerst een woord van dank op zijn plaats aan de medewerkers van de afdeling Samenleving voor het opstellen van de inspraakreactie; ook zij staan onder grote druk om tijdig alle transitiedocumenten te verwerken en bij u aan te leveren. Zeker met alle onzekerheden en wijzigingen die nog steeds uit Den Haag komen is dat geen eenvoudige zaak en wij waarderen hun inzet hierbij om het besluitvormingstraject in het College en in uw raad voor 1 januari 2015 tijdig af te ronden.

Terug nu naar het inspraakverslag: zoals gesteld; het bevat 266 reacties op de inbreng van de adviesraden; duidelijk weergegeven in 4 kolommen waarbij naast de reacties op de adviezen in kolom

3 natuurlijk ook de uiteindelijke wijzigingen en aanvullingen in de beleidsnota of de verordening in kolom 4 opvallen. Juist dat laatste is voor ons interessant.

Deze kolom 4 bleef uiteindelijk echter angstvallig leeg met de letters n.v.t.....

Slechts 28 keer vond een aanpassing of wijziging plaats; als reactie op iets meer dan 10% van de gemaakte opmerkingen en adviezen; toch niet overdreven veel....

Ik verzoek u daarom, namens de Wmo-adviesraad niet te snel alleen deze laatste kolom (dan bent u snel klaar..) te bekijken maar vooral de kolommen 2 en 3: inhoud adviezen en antwoorden daarop.

Wij verwachten dat u deze reacties serieus beziet vanuit uw eigen politieke verantwoordelijkheid en met de optiek dat het een waardevol en deskundig inzicht geeft hoe de Etten-Leurse belangenorganisaties kijken naar de beleidsvoornemens die nu voorliggen.

In de antwoorden van het College op onze reacties wordt in veel gevallen verwezen naar komende uitwerkingen; komende inspanningsverplichtingen; implementatieplannen; communicatieplannen; communicatiekalender; inspraak- groeimodellen; voortzetting regionaal overleg; gemeentebrede beleidsactualisatie, risico-inventarisatie etc. etc.....

een verklarende woordenlijst zou hier goed bij passen maar dat terzijde..

De burger die nog de moeite zou nemen hiervan kennis te nemen zou het duizelen om hierin de weg te vinden - en wellicht u ook... - terwijl voor hem of haar maar 1 ding werkelijk telt:

“Wat gaat er na 1 januari 2015 werkelijk voor mij werkelijk veranderen; waar kan ik met mijn Wmo - vraag terecht en hoe zal mijn indicatiestelling verlopen als mijn “eigen kracht” ; mijn zelfredzaamheid en/of sociale netwerk ontbreekt of ontoereikend is en wat worden de nieuwe eigen bijdragen daarbij en wie zit bij mij aan de inmiddels beroemde keukentafel en wat zijn dan de verwachtingen en mijn rechten en plichten...? ?

Het aangekondigde “beleidsarme” jaar 2015 geeft het College de kans, ook u, alle aangekondigde vervolgstappen goed doordacht werkelijkheid te laten worden .

Uw raad zal daarbij extra alert moeten zijn en blijven op de uitvoering van de vele voornemens en het College zal als belangrijkste regievoerder de derde kolom aan toezeggingen scherp moeten blijven volgen op inhoud, tempo en mate van redelijkheid.

Nog wat opmerking naar aanleiding van onze adviezen:

Ons advies hebben we gepresenteerd als preadvies mede door de korte, ongelukkig geplande, voorbereidingstijd. De gegeven reacties op onze adviezen nemen wij voor kennisgeving aan; we zijn verheugd gezien de vele concrete toezeggingen en de gehonoreerde aanbevelingen.

Toch een aantal opmerkingen van zorg maar ook van tevredenheid:

Op het gebied van een actieve communicatie (die in feite gisteren al begonnen moest zijn) naar de vragende en soms onzekere kwetsbare burger houden wij nog vele zorgen; Etten -leur dient daarin nu echt stappen voorwaarts te zetten

wij betreuren de afwijzing van de proef met een onafhankelijke vertrouwenspersoon op Wmo - gebied; een deskundig persoon, makkelijk bereikbaar die tussen de cliënt en de professionele zorgaanbieder in staat, los van de gemeente en zo nodig als vraagbaak; mediator en verwijzer voor de burger kan optreden.

wij zijn blij dat het traject met de inrichting van wijkserviceteams “nieuwe stijl” eindelijk kordaat wordt opgepakt en doorontwikkeld met een duidelijke positie van de wijkverpleegkundige daarin.

wij zijn blij dat de regierol en de visie van de gemeente bij de drie transities in het definitieve beleidsplan extra en expliciet zal worden beschreven: nu is deze onderbelicht en vaag

wij zijn verheugd dat de onafhankelijke cliëntondersteuning mogelijk blijft en de keuzevrijheid van de cliënt is gewaarborgd en er aandacht is voor het borgen van de professionele kwaliteiten van een deze ondersteunende functionaris

Wij betreuren het dat niet duidelijk wordt waaraan het College het € 500.000 invoeringsbudget precies gaat besteden en vragen de raad daarbij de verantwoording ervan kritisch te volgen
Wij zijn blij dat onze suggesties op het gebied van mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning en de uitvoering van het keukentafelgesprek worden overgenomen evenals het Mezzo-advies hierover en het Mezzo-advies over de jaarlijkse waardering van mantelzorgers
Wij zijn blij met de uitwerking van de toekenning van een maatwerkvoorziening en onze opmerkingen over het inkooptraject daarvan. Laat Etten-Leur daarbij geen “tweede Urk” worden waar de uitgaven voor de thuiszorg op voorhand werden gehalveerd..
Wij betreuren het dat er blijkbaar geen juridische mogelijkheden zijn om aanbesteding bij organisaties waar het bestuur boven de Balkenende-norm wordt gehonoreerd te voorkomen.
Wij zien met belangstelling uit naar de toegezegde evaluatie na een half jaar ervaring met de nieuwe stelsels
Wij verwachten van het College dat de uitvoeringsbesluiten; communicatieplannen etc. nu ook werkelijk toetsbaar; reëel en concreet zijn: alle adviesraden verlenen de welbekende SMART – aanpak die in het beleidsplan helaas onvoldoende naar voren kwam.. !
Wij verwachten op korte termijn duidelijke vervolgstappen rond de invoering van cliënt- en inwonersparticipatie (zie: reactie 191)
Wij betreuren het strak vasthouden aan de modelverordening VNG om regionale verschillen te voorkomen maar Etten- Leurs maatwerk daardoor tegen te werken
maar zijn blij met de vele toezeggingen in het implementatietraject van de Verordening Wmo op onze adviezen per artikel.

Samengevat:

de Wmo-adviesraad is in het algemeen kritisch positief over de door het College gegeven reacties op onze adviezen en ziet daardoor geen aanleiding met op dit moment met een aanvullend advies richting uw raad te komen.

Onze verwachtingen naar uw raad zijn duidelijk:

Zoals gesteld verwachten wij van u een actieve, kritische en zelfstandige opstelling tegenover de reacties op de inbreng van de advies- en cliëntenraden:

Kolom 4 - ik noemde hem reeds met de letters n.v.t. - zou dan zeker door uw besluitvorming nog wat meer gevuld kunnen worden

Zorg dat 2015 voor Etten-Leur niet een transitiejaar van “stilstand” wordt maar juist een goed voorbereid en uitgevoerd overgangsjaar, dat de organisaties in staat stelt zich op hun nieuwe taken tegen de nieuwe, veelal mindere financiële condities, goed voor te bereiden
en zorg zo dat onze burgers geen te grote schokeffecten ondervinden op het gebied van de omvang en kwaliteit van de zorgverlening en -uitvoering en de hierbij gevraagde financiële eigen bijdrage..

Anders gesteld:

Zorg als gemeenteraad in opdracht aan het College met de wethouder voorop dat Etten-Leur ook onder het nieuwe Wmo - regime na 1 januari 2015 werkelijk “Wmo-proof” blijft en waar nodig meer Wmo-proof wordt.

Wij wensen u daarbij veel wijsheid toe gebaseerd op een goed luisterend oor bij de mensen in Etten-Leur waar het hier primair om gaat: burgers die vaak vanuit een kwetsbare positie hulp vragen om zo zelfstandig, binnen hun mogelijkheden, te kunnen blijven functioneren in onze samenleving door hen te ondersteunen met maatwerk tegen een redelijke - maatschappelijk verantwoorde - prijs en een minimum aan bureaucratie !

*De Wmo-adviesraad is graag bereid vanuit haar kennis en ervaring met de doelgroepen die zij vertegenwoordigt aan dit ingewikkelde transitieproces haar bijdrage te blijven leveren !
Ik dank u voor uw aandacht en wij zijn benieuwd naar uw afwegingen en uw besluitvorming binnenkort !*

Jan Hupkes, namens de Wmo-adviesraad Etten-Leur

5.2. Presentatie Elma Groen bij Inforaad 13 oktober 2014.

Sheet 1. Als Vinkjes zetten niet voldoende is.....

Vandaag informeert u zich over de voorgenomen plannen en procedures van de WMO, Jeugd en arbeid.

Het zijn belangrijke plannen. Dit omdat wij hiermee de grootste transitie van deze en vorige eeuw proberen te organiseren.

De privatisering van het ziekenfonds staat ons nog vers in het geheugen maar is een kleine operatie vergeleken met waar wij nu voor staan. Weekblad De Groene deed onderzoek naar de gevolgen van het stelsel anno 2014, acht jaar na de invoering. De niet malse conclusie in juni 2014 luidde: "Zorgverzekeraars zwemmen in de reserves, de burger is een derde duurder uit en de sector viel ten prooi aan bureaucratische chaos'. Ook van de voornaamste doelstelling kostenbeheersing kwam niets terecht. Verbetering zit er voorlopig niet in."

Het is vandaag mede aan u om dit soort conclusies te voorkomen.

2

Sheet 2.

Het is een dik pak papier geworden.

Alle betrokkenen, vrijwilligers, ambtenaren en collegeleden hebben hun uiterste beste gedaan om tot dit resultaat te komen.

Het resultaat van al onze inspanningen zou moeten leiden tot een andere manier van denken en doen binnen de WMO Jeugd en arbeid, ook wel de 3 transities genoemd.

Concreet werken wij toe naar een kanteling van het claimgedrag van burgers naar de overheid. Minder claimen en meer zelf en samen doen. Het vergoten van de zelf- of samen redzaamheid van burgers.

Die kanteling vraagt van de overheid, een actieve rol.

Actief in de zin dat doelgroepen volledig, juist en ook effectief geïnformeerd moeten worden.

Vragen die leven bij burgers zijn:

3

- *Waar moeten hulpvragers aan voldoen?*

- *Wat kunnen zij wel of niet van de gemeente verwachten? En wat van zorg- en hulpaanbieders?*
- *Blijft hun hulp bestaan, ook als die hulp nu overgaat vanuit het rijk naar de gemeente?*
- *En hoe gaat dat dan beoordeeld worden? En door wie?*
- *Gaat dat voor de burger meer kosten?*

De onrust bij iedereen is groot, het bewijs dat we met die communicatie niet meer kunnen wachten is daarmee geleverd. De tijd om nieuw communicatie beleid te bedenken is er niet meer. Nu is het dus tijd om te starten met te vertellen wat je weet. En over hetgeen je nog niet weet misschien te moeten kiezen nu nog geenbesluiten te nemen.

Sheet 3

Vanuit de kanteling wordt verwacht dat :

- *mensen op eigen kracht hun keuzes kunnen verwoorden*
- 4. en organiseren;*
- *zorg- en hulporganisaties stellen vragen en de behoeften van hulpvragers centraal. Dat betekent volgens ons dat organisaties kunnen luisteren naar de vraag zonder dat zij tijdens het gesprek die vragen al omzetten naar de eigen bestaande producten.*

Vanuit de kanteling wordt verwacht dat :

- *wij met elkaar durven onderzoeken of en hoe een vraag binnen het sociale vangnet opgelost kan worden, ook als dit leidt dat aanbieders dan in problemen komen omdat hun producten geen geld meer opleveren. Denk aan het verzoek van fysiotherapeuten in Etten-Leur die graag vrijwilligers (met of zonder uitkering) zouden willen inschakelen om slecht lopende patiënten te ondersteunen als zij naar de praktijk moeten. Dat levert wel besparing op de nu steeds ingezette taxiritten op. Soms ook onzinnige ritten van 450 meter!*

Vanuit de kanteling wordt verwacht dat :

- *de professionele hulpverleners, in redelijkheid, dus ook bereid zijn hulp te verlenen, gewoon omdat dat de wens is van de vraagsteller, ook al hebben zij daar vanuit hun professie een andere mening over. Denk aan de wens om verbandmiddelen of medicijnen die niet gebruikt zijn te hergebruiken . En deze dus niet onnodig te vernietigen. Dat zou miljarden aan besparing opleveren!*

- Vanuit de kanteling wordt verwacht dat :

5

- *overheid in een zuivere regierol gaat zitten waarbij zij*

faciliteren van dat wat nodig is om de kanteling ook echt te bereiken. Het gaat hier om het woord zuiver. Denk aan het verstrekken van de adresgegevens door het rijk voor het kunnen starten met cliëntgesprekken. Uit angst voor juridische procedures zijn deze gegevens nog steeds niet verstrekt, terwijl 1 november aanstaande de inkoopcontracten met zorgaanbieders afgerond moeten zijn.

Vanuit de kanteling wordt verwacht dat :

- samen redzaamheid alleen bereikt kan worden voor hen die dit kunnen en die voldoende sociaal netwerk hebben. En er dus tegelijkertijd ruimte blijft voor die groep die behoren tot de zorgbehoeftigen die altijd recht op zorg behouden. Dit zijn mensen die meervoudige of zeer langdurige hulp nodig hebben

Als bijvangst van deze kanteling, deze transitie, is de verwachting dat de kosten van zorg en hulp enorm gaan dalen. Er wordt gestuurd op bedragen Tussen de 10 en 30 % van de huidige budgetten.

Ik noem het expres bijvangst want het gevaar van deze financiële doelstelling is dat het middel geld, geen middel meer is maar een doel op zich lijkt te worden.

Voor de WMO advies raad zijn deze verwachtingen de kern van het beleid waar u zich vandaag door ons laat adviseren.

6

.Wij willen u graag, als uitstapje bij dit betoog, meenemen naar het groter geheel.

Naar ons huidige tijdsbeeld waarbij wij vaker constateren dat de enorme berg papier waar wij u zich vanavond over buigt een symptoom is van het niet goed functionerende systeem. Het systeem waarbij het beleid en regels altijd leiden naar het gewenste resultaat.

Wij stellen dat in dit tijdsbeeld het systeem niet goed meer functioneert, erger nog dat deze systemen zijn vastgelopen. Voorbeelden van de vastlopende systemen zijn talrijk en ik licht er een aantal kort toe.

Sheet 4

- Airbnb en Uber. Dit zijn particuliere initiatieven.

Mensen stellen hun huizen of kamers voor overnachtingen rechtstreeks aan andere particulieren aan Deze websites (want zij zijn geen echte

7

organisaties) hebben geen enkele kamer of steen, toch boeken zij tussen particulieren het meeste aantal verhuurde kamers binnen 3 jaar in Europa.

- Uber doet hetzelfde maar dan gaat om carpoolen, of

het gebruik delen van een auto. Voordelen zijn dat de gebruiker minder kosten maakt maar dat de aanbieder ook zijn kosten ziet verlagen.

Sheet 5

- Thuis Afgehaald is een initiatief tussen particulieren waarbij kookliefhebbers mensen in hun buurt, voor ca € 4,- een maaltijd voor 4 personen aanbieden.

Zowel ouderen als werkenden maken hier graag gebruik van.

Het succes is eenvoudig: het biedt gezelligheid voor de kok, en een gezond en betaalbaar alternatief voor de kant en klaar maaltijden. De koks ervaren dit als een fijne dagbesteding en onderzoek heeft uitgewezen dat zij het gevoel hebben er toe te doen! Maar ook de afhalers zijn

8 blij, tegen weinig geld een voedzame maaltijd, erg flexibel omdat zij vaak ook wensen kunnen voorleggen en de afhaaltijden kunnen regelen.

- "Het Alternatief" is geschreven door René Kneyber en Jelmer Evers en gaat over de toekomst van onderwijs. Ambachtsscholen zijn al helemaal verdwenen, maar de roep om ambachtsscholen neemt de komende decennia enorm toe. In plaats van investeren in wat nodig is wordt juist geïnvesteerd in een toet cultuur. Iedere scholier wordt geconfronteerd met allerlei toetsen. Van CITO tot het allerlaatste idee om ook IQ en persoonlijkheidstesten in te voeren. Het prijskaartje voor al deze toetsen zien wij terug in de rijksbegrotingen Onderwijs., de toegevoegde waarde is nog steeds niet duidelijk en tot slot draagt dit niet bij aan de werkelijke vraag van het tekort in ambachtsscholen.

Sheet 6

- Daan Roosegaarde, designer, is ons nationale voorbeeld. Hij heeft in Oss de eerste proef lopen om een andere wegverlichting te maken. De zogenaamde verlichtende weg. Je zou denken dat de producenten van lantaarnpalen

9 hun hart vasthouden. Hun juristen hebben ze snel gerust kunnen stellen: De wet schrijft lantaarnpalen voor. Die schrijft dus het middel voor en niet het gewenste effect: bijv een veilige route.

- En Teun van der Keuken raast door de wondere wereld van wat wij vroeger A-merken noemden. Dat deden wij omdat dat toe ook A-kwaliteit was. Voorgeschieden door verkeerde wet en regelgeving, bevat nogal wat thee louter boomschors. Heel simpel ontstaan door jaren achter elkaar steeds meer schors en minder thee in de zakjes te stoppen.

- Een A-merk appelsap wordt geproduceerd door het sap van smakeloze en afgekeurde appels te vermengen met aroma's.

Een goed product maken leek simpel: neem goede ingrediënten en voeg die samen tot iets moois. Maar dat was vóór de zucht naar efficiency en winstmaximalisatie. En hebben jullie deze ook al ontdekt? Het product waarop staat: Bevat geen E nummers. En het klopt: er staan geen e-nummers, de tekst is helemaal uitgeschreven!

- Zelfs van komkommers vinden aanbieders en consumenten dat deze recht moeten zijn: het gevolg is een enorm berg afval van kromme komkommers, of mensen die bij boeren voor de helft van de prijs deze kopen. Gelukkig is er toch nog iemand blijven nadenken en die heeft nu dus deze komkommers als apart product in de markt gezet.

10

- Het meest onzinnige voorbeeld van uit de hand gelopen regeldrift is te vinden in de toiletten..

Een mooi ingelijst papier. Daarop de mededeling dat om 10.15 uur het toilet is schoongemaakt. Het nut daarvan is volledig verdwenen als je 2 uur later in die toch vieze wc dit staat te lezen!

sheet 6.

Wat wij willen zeggen is dat de bestaande systemen niet meer werken. En voor de WMO adviesraad bekwam ook dit gevoel bij het proces tot dit beslisdocument.

Wij hebben met elkaar een 10 voor de inzet, wij hebben de tijdsplanning behaald, wij hebben weer nieuwe regels en procedures afgesproken. Hebben als advies raden meer dan 225 adviezen verstrekt. Alle acties zijn afgevinkt.

Maar toch... Ligt hier nu het document waar wij volmondig in geloven? Waar gebruikers, aanbieders en overheid echt mee aan de slag kunnen? Of zijn wij met elkaar weer een stap dieper, in het niet werkende systeem aan het zetten?

11

Sheet 7

In de aanloop naar dit moment hebben wij, met elkaar gemeenteraad en adviesraden, voorzichtig geprobeerd om op een andere manier onze beelden en gedachten te delen. Een rechtstreeks gesprek met de raad, zonder inmenging van het college van B&W of ambtenaren. Onwennig was het wel en er werd door ons allemaal gezocht naar de nieuwe rollen en op welke wijze het gesprek dan wel gevoerd moest worden. Wij hoorden en zagen de vragen die bij sommige van jullie opkwamen. Vragen zoals: Zit ik nu als lid van een fractie? Of als

individueel en onafhankelijk raadslid? Toelustend of in gesprek met elkaar? Of zelfs in dialoog? Hoe voorkom je verkeerde verwachtingen?

Ook wij waren aan het zoeken. Wat wilden wij nu precies? Het echte gesprek, wat verstaan wij daaronder? Is het beïnvloeden of delen?

Achteraf denken wij dat het ons samen, nog niet gelukt is en dat ook wij, de WMO adviesraad, opnieuw in het oude systeem zijn blijven hangen. Kenmerk van dit systeem is namelijk dat de overheid stuurt op hoe zij de maatschappij
12

inricht. De maakbaarheid van de maatschappij organiseren.

*Initiatieven als Air bnb, Uber en Thuisafgehaald laten zien dat particulieren en burgers niet alleen zelf hun maatschappij willen inrichten maar dat ook doen. *

Ook een organisatie als Buurtzorg heeft een eigen vorm gevonden om zelf invulling te geven hoe zij hun organisatie willen inrichten. Het resultaat in hun geval is een regelarme organisatie met 1 directeur, 1 secretaresse en meer dan 2500 aangesloten zelfstandige wijkverpleegkundigen.

Kunnen wij, kunt u, het ontstane inzicht dat alleen de vinkjes zetten onvoldoende is ...vertalen in onze eigen adviezen?

Ja en dat doen wij, deze vorm van adviseren is daar een eerste poging toe.

Wij beseffen dat de rijdende trein op de bestemming moet aankomen. Immers alle vinkjes zijn gezet, het rijk dwingt ons, hoe onzinnig misschien ook, om nu deze in het land breed inhoudelijk gekopieerde plannen, als zijnde het beleid van Etten-Leur vast te stellen. Dat zal dan ook door u straks gedaan worden.

Maar wat is dan onze uitdaging?

Sheet 8

Onze uitdaging is te blijven dromen dat het mantra van zelfredzaamheid weer in balans komt voor hen die dit nooit zelfredzaam worden. Dat mantelzorgers niet nog meer overbelast worden, en zorgvragen ook echt centraal komen te staan in hun behoeften, ipv organisatiebelangen. Dat er geen stroom ontslagen zal vallen bij huishoudelijke hulpen omdat wij weten dat ze echt nodig zijn.

Onze uitdaging is dat wij blijven dromen dat wij u als raad en het college scherp houden, wij de luis in de pels worden omdat u wakker moet blijven of misschien zelfs wakker moet worden. Omdat U zich niet moet laten verleiden tot nog meer aandacht voor middelen, procedures of regels.

Maar dat u wakker blijft en uw hart laat spreken en pas akkoord geeft als u er echt in geloofd.

Wij zouden graag willen doen gebeuren dat wijk interventies ook echt gaan plaatsvinden. Dat professionele hulpverleners die bijeenkomsten gaan ondersteunen en zo

*14
iemand weer aan het werk helpen omdat er een buur is die de kinderen gaat ophalen, een andere buur is die een keertje kookt, er een fiets geleend wordt zodat vervoer geen probleem meer is, weer een ander een mantelzorgtaak overneemt. En dat zij dat met elkaar hebben gezien, besproken en opgelost hebben. Dat wij professionele hulpverleners kunnen verleiden deze vorm van community building eigen te maken en toe te gaan passen.*

Sheet 9

Wij zouden graag willen dat er vaker " het doen" is, ruimte voor experimenten en dat daarbij fouten gemaakt worden. Omdat fouten leiden tot inspiratie ter verbetering. En dat pas nadat de ervaringen doorleefd zijn er beleid van gemaakt wordt. Dan is de gemeente in onze ogen echt in de faciliterende en regie rol aangekomen.

Dat organisaties die niet de vraag centraal stelt gewoon geen subsidie meer zullen gaan ontvangen.

En wat is uw uitdaging?

Blijft u stukken accorderen waar toch nog veel vraagtekens

*15
onbeantwoord zijn? U misschien in uw hart en onderbuik een kriebel voelt maar die nog geen ruimte durft te geven. Uw verantwoordelijkheid niet in volle omvang durft te nemen omdat u nu niet weet hoe het anders moet, en dus bevroren vast blijven zitten zonder uitzicht op een reis waarin u, naast het bestaande systeem, ook gaat onderzoeken hoe het wel zou kunnen?*

sheet 10

Of bent ervan overtuigd dat deze besluiten afdoende zijn, er echt aan zullen bijdragen dat uw burgers allemaal mee kunnen doen? Er geen problemen doorgeschoven worden voor later? De budgetten echt toereikend zullen zijn en de bezuinigingen ingeboekt kunnen gaan worden? Of wacht u liever tot het eerste probleem zich aandient?

Of is het uw uitdaging als raadslid, en opdrachtgever aan het college van B&W om op zoek te gaan naar nieuwe betekenis voor uzelf en de lokale overheid?

16

Sheet 11 (participatieladder)

Biedt u ruimte aan plaatselijke initiatieven waarbij de vraag

van bewoners echt centraal staan? Biedt u de dienende, en dus niet leidende rol aan om deze initiatieven volledig te faciliteren?

Bent u bereid, daar waar u volledige participatie vraagt van uw inwoners, ook diezelfde participatieladder op het gebied van meedenken en meelissen ook op u zelf toe te passen. Bent u bereid uw macht daarin te gaan delen? Op uw handen te gaan zitten als het spannend wordt?

17

Sheet 12 (Wat gaan we doen?)

U bent straks aan zet. Natuurlijk weten wij ook dat u deze stukken zult gaan behandelen en hoogst waarschijnlijk zult goedkeuren. De druk vanuit het rijk is te groot, de belangen eveneens, en de onrust van burgers moet zeker niet groter gemaakt worden.

En natuurlijk is het nog bij lange na niet zoals wij en jullie willen. Als je de transformatie als een evolutionair proces ziet gaat deze nu eenmaal met een langzame tred.

Toch adviseren wij van harte dat u niet al te veel tijd en aandacht aan deze stapels voorstellen gaat besteden. De ambtenaren hebben correct gekopieerd en aangepast, de adviesraden hebben meer dan 100 pagina's geadviseerd, een deel, slechts 10 %, daarvan heeft zijn beslag in de voorstellen gekregen. Dat is de huidige praktijk hoe wij omgaan met participatie. Meer is er nu niet meer te halen.

18

Wij adviseren u wel om naast deze voorstellen ook moties en amendementen te formuleren die tegemoet komen aan uw hartsverlangen. Te handelen op een wijze dat u trots op uzelf kunt zijn, wetende dat u er toe doet! En ook werkelijk iets kunt betekenen.

En wij hopen op een besluit waarbij u samen met ons toekomstgericht participatie wenst te organiseren.

Dit hopen wij allemaal zodat wij met elkaar, adviesraden en u raadsleden, al co - creërend en meedenkend het gesprek kunnen gaan starten opdat ook u, op welke wijze ook, onderdeel gaat uitmaken van de participatie maatschappij. Wij wensen u veel wijsheid toe ! Elma Groen, voorzitter